

★A★S★D★

Z OBSAHU 5. ČÍSLA:

Soucitný Bůh
v horách

Bible mluví o víře

... a přikázání jeho zachovávej!

Livingstone a jeho pomocníci

V dalším díle

Poselství Masády

Jedná se o tvůj život

Životní rovnováha

Umění chtít

My a naše děti - Období vzdoru

Stéblo tonoucího nezachrání

Biblické paradoxy

Biblické hádanky

73

ZNAMENÍ DOBY

Být pro jiné

*Jsme mnohdy jen a jen pro sebe
 a v tom je ta tragedie.
 Otáčíme se kolem vlastní osy
 v nekonečné sebelásce
 a ten tanec lidské zmýlené
 je smrtelnou křečí;
 jsme lidmi pro sebe
 a samoča v davu,
 ta samota, o níž nic nechceme vědět,
 ta dokáže zfanatizovat i šílence.
 Být pouze pro sebe - je hrozné!
 Byl jednou jeden pro jiné.
 Každým dechem, slovem, vším,
 měl na zřeteli jen blaho člověka.
 V tom bylo jeho poslání.
 Byl člověkem, kterého lidé potřebovali.
 A dodnes Jeho jméno
 rozechvívá nejen rty, ale i srdce.
 Byl Kristus člověkem pro lidi
 a lidé se stávají Kristovými,
 aby se zbavili smrtelné sebelásky
 a žili pro jiné, jako On.*

V. HLAVSOVÁ

SOUCITNÝ BŮH

MILOSLAV ŠUSTEK

Prošel jsem bránou velkoměstského hřbitova, stanul jsem u hrobu svého otce a vzpomínám. Vzpomínám na chvíle dětství, na jednu noc, kdy jsem jako malý hošík byl sám s tatínkem. Nad námi se klenula hvězdnatá obloha, která naplňovala mou dětskou duši úžasem. Ptal jsem se: „Tatínku, kdo tam upevnil všechna ta světélka?“ On pravil: „To jsou hvězdy. Všechny je učinil Pán Bůh, náš nebeský Otec. Pána Boha musíme poslouchat.“ Od té chvíle jsem vždy věřil, že máme Otce, který stvořil nebe i zemi, lidi, zvířátka i rostliny, že prostě všechno pochází od Pána Boha... Vzpomínám na den, kdy jsem šel s tatínkem poprvé do školy. Vedl mne za ruku. Když odešel domů a nechal mne ve škole, bylo mi strašně smutno a začal jsem plakat. Doma u tatínka a maminky bylo přece tak dobře!

Ke hrobu přiletěla sýkorka. Dívala se na mne svýma malýma očkami, jako by se mne chtěla ptát, proč jsem tak smutný. Ano, jako ta sýkorka vyletěla z hnízdečka, tak i já jsem kdysi odešel z domova daleko na studia. Tatínek zase se mnou jel a zase mne nechal samého. Když jsme se loučili, měl slzy v očích a já také. Dlouhá léta jsme byli od sebe vzdáleni. Proč duše, které se mají rády, musejí být vzdáleny od sebe, proč je loučení, proč smutek? — Sýkorka přihopsala až k mým nohám a zvědavě se na mne dívala. Klonila hlavičku, jako by se i ona chtěla zeptat: proč, proč? Zalétám v duchu do doby hrozného druhé světové války. Nastal krutý den v mém životě. Nebylo mi dopřáno rozloučit se s otcem, ani s matkou a musel jsem do ciziny. Příkaz byl tvrdý. Tehdy jako mladý muž jsem už ani nezaplakal, ale mé srdce bylo strašně smutné a ptalo se: proč? V cizině bylo zle. Denně padaly bomby, denně hořely domy a denně umírali lidé. Leželi jsme často na chladné zemi, země se třásla a já se nahlas modlil žalmy. To přitáhlo kamarády do mé blízkosti. Proč jsem tak daleko od svého otce a matky? Tehdy jsem sliboval Bohu: Bože, vysvobodíš-li mne z tohoto pekla, chci věnovat svůj život tobě a službě bližním! — Po letech hrůzy jsem opět přišel ke svým drahým. Ale jen na návštěvu. Povinnost volala jinam. Uplynulo mnoho let. Jednou jsem odvezl otce do nemocnice a pak jsem se s ním modlil poslední modlitbu. Poručel jsem jej do rukou toho Boha, kterého mne učil znát a milovat. Pak jsem stanul nad tímto otevřeným hrobem, do něhož pohřbívali toho, který mne měl upřímně rád. Sýkorka odletěla a nechala mne samotného s mými vzpomínkami.

Než jsem vyšel z velkého hřbitova, musel jsem projít kolem řady malých hrobečků. „Zde odpočívá Karlíček, Janinka, Miloušek, Jiřinka. Odešla nám radost života!“ Smutné jsou hroby dospělých, ale tady mezi malými pomníčky s fotografiemi pěkných nevinných dětí, mezi pomníčky s bílými holubičkami, které svlékly svou hlavičku, nemohu dlouho zůstat. Pryč z tohoto místa mrtvých, pryč z místa žalu do města mezi živé! — Vyšel jsem hřbitovní bránou do rušné ulice. A přece se často vracím na hřbitovy. Volají mne tam lidé, když jim zemřou ti nejdražší. Chtějí, abych se s jejich zemřelými rozloučil a abych je živé potěšil z té zvláštní staré knihy! Přejí si, abych se s nimi pomodlil. A já to činím ochotně, i když mne každý příchod do zahrady mrtvých naplňuje novým žalem.

Jak často slyším slova: „Kdyby byl spravedlivý Bůh na nebi, nenechal by lidi umírat, trpět, loučit se. Nebylo by válek, koncentračních táborů. Jak se může Bůh dívat na všechny ty hrůzy?“

Do těchto otázek zaznívá hlas proroka Izaiáše 63, 9: „Ve všelikém soužení jejich i on měl soužení.“ Náš Bůh je soucitný, je láska sama. Jen láska je schopna tvořit krásné bytosti a krásné věci. Jen z krásy pochází krása a ze života život. Láska vydala pro tvorstvo dobré a svaté zákony, jejichž zachovávání činí život šťastným. Ale my lidé k obrazu Božímu stvoření, obdaření rozumem a svobodnou vůlí, jsme se té Lásece zpronevěřili. Celá lidská rodina musí umírat. Ve svých prarodičích jsme byli vyhnáni z Eden, z rajské zahrady. Všichni jsme vyhnánými syny Evinými a vracíme se do

prachu země, z něhož jsme byli stvořeni. Proč nemůže člověk, zvířátko i rostlinka, kteří pocházejí ze země a jsou oživeni nevysvětlitelnou silou, proč nemohou žít stále a věčně? Žít, žít, to je tak krásné! Ale umírat, vzdalovat se od krásy a lásky, je tak žalostné!

Jedinou odpověď na tyto palčivé otázky je slovo proroka Izaiáše: „Ve všelikém soužení jejich i on měl soužení.“ Smrt, bolest, žal a zklamání nepochází od Boha. Všechno zlé jsme si způsobili svým neposlušstvím. Dali jsme místo knížeti temnosti, odpůrci Božímu. Války vedou lidé, koncentrační tábory postavila lidská hrubost a zloba, násilí působí člověk sám. Pán však praví: „Nebo já nejlépe znám myšlení, kteráž myslím o vás, dí Hospodin, myšlení o pokoji, a ne o trápení, abych učinil vašemu očekávání konec přezádostivý.“ (Jer 29, 11) Náboženství bible je nejdokonalější a nejlepší, protože nám ukazuje Boha jako toho, který nikdy nepojoval úmysl trápit člověka nebo jej nechat umírat. Bůh má jen myšlenky pokoje a života. Skrze proroka Ezechiele volá Pán: „I proč mříte máte, ó dome izraelský?“ „Nemám libosti v smrti toho, jenž umírá, dí Panovník Hospodin. Obráťte se tedy a živi budete!“ (Ezech 33, 11; 18, 32) Bůh je láska a láska znamená život.

V textu proroka Izaiáše je obsažena pravda: Bůh má s námi soucit. Objevujeme tu myšlenku o trpícím Bohu. On je svatý, dokonalý, šťastný, dobrý, spravedlivý. K jeho dokonalé spravedlnosti se však druží dokonalé pochopení pro zbloudilého a spravedlivě trestaného člověka. Jen absolutní láska mohla zrodit myšlenku zachrany člověka tím, že Bůh přijde k lidem, stane se člověkem a jako člověk bude trpět. Skrze své nevýslovné utrpení otevře cestu k věčnému životu. Ano, jen křesťanské náboženství učí o trpícím a soucitném Bohu.

Soucitný a spolutrpící Bůh se nám zjevil v Ježíši Kristu. „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plné milosti a pravdy.“ (Jan 1, 14) Podstata Božího charakteru — láska se dokonale projevila v něm. On volá všechny smutné duše slovy: „Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám.“ (Mat 11, 28) — Jednou se blížil Ježíš se svými učedníky a s velkým zástupem lidí k městečku Naim. Když se přiblížili k bráně města, vynášeli právě mrtvého mládence, jediného syna matky — vdovy. Evangelista Lukáš (Luk 7, 13) praví: „Když ji Pán uviděl, bylo mu jí líto a řekl jí: „Neplač!“ Den co den projevoval Kristus ve své činnosti soucit s nešťastnými a trpícími. Dotkl se mára a řekl: „Mládence, tobě pravím, vstaň!“ „Tedy podjala všechny bázeň i velebili Boha řkouce: Prorok veliký povstal mezi námi a Bůh navštívil lid svůj.“ V osmé kapitole evangelia Lukášova čteme o velkém soucitu, který projevil Pán Ježíš při smrti dcery Jairovy a jak povzbuzoval zarmouceného otce slovy: „Neboj se, toliko věř a zdrá-

vať bude!“ — Zvlášť dojemne na nás pôsobí zpráva o smrti a vzkříšení Lazara, jak ji zaznamenává Jan v 11. kapitole svého evangelia. „Když tedy Marie došla, kde byl Ježíš a uviděla jej, klesla mu k nohám a řekla: „Pane, kdybys tu byl býval, nebyl by můj bratr zemřel.“ Když Ježíš viděl, jak pláče a jak Židé s ní přišli pláči, rozhorlil se v duchu, vzrušil se a zeptal se: „Kam jste jej položili?“ Odpověděli mu: „Pane, pojď se podívat.“ Ježíš zaslzel, takže Židé říkali: „Hle, jak jej miloval!“

Ježíš se znova rozhorlil v nitru a přichází k hrobu. Byla to jeskyně, a na ní ležel kámen. Ježíš rozkáže: „Zdvihněte kámen!“ Sestra zemřelého, Marta, jej varuje: „Pane, již zapáchá, vždyť jsou tomu čtyři dny!“ Ježíš jí odpověděl: „Neřekl jsem ti, že budeš-li věřiti, uvidíš slávu Boží?“ Zvedli tedy kámen. Ježíš obrátil oči vzhůru a řekl: „Otče, děkuji ti, že jsi mě uslyšel. Věděl jsem ovšem, že mě vždycky slyšíš, ale jde mi o zástup, který stojí kolem, aby uvěřili, že ty jsi mě poslal.“ Po tom slově silným hlasem zavolal: „Lazare, pojď ven!“ Mrtvý vyšel, svázan na rukou i na nohou prostěradly a s tvářmi zahalenou šátkem. Ježíš jim rozkázal: „Rozvažte jej a nechte jej odejít.“ Tu mnozí z Židů, kteří přišli k Marii a uviděli, co učinil, uvěřili v něho.

Jan praví o Ježíši: vzrušil se, zaslzel, rozhorlil se v nitru. On, který má moc vzkřísit, sám pláče, když vidí hrůzy smrti. Ne, Bůh není odpovídací za zlo a za smrt! „Netrápíš zajisté ze srdce svého, aniž zarmovuje synů lidských.“ (Pláč Jer 3, 33) Kristus nemůže za to, že jej Izrael jako národ nepřijal. On nemůže za to, že nezůstane v Jeruzalémě kámen na kameni a že tisíce a tisíce Židů budou Římané všet na kříže. On neumí reagovat na tvrdost lidského srdce jinak než plakat a volat: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, morděři proroků, a kterýž kamenuješ ty, kteříž byli k tobě posíláni. Kolikrát jsem chtěl shromážditi dítky tvé, tak jako slepice shromažďuje kuřátka svá pod křídla, a nechtěli jste. Aj, zanecháváš se vám dům váš pustý.“ Matouš 23, 37. 38.

Celý komplikovaný problém zla a dobra, smrti a života se nám ukáže v pravém světle, když půjdeme v duchu se zástupem před soudní síní Pilátovu. Tam vidíme stát dva muže. Jeden je lupič a vrah — Barabáš. Z rysů jeho tváře se může každý přesvědčit, že jde o zločince. Druhý má na hlavě trnovou korunu a třtinu v ruce. Před chvílí jej bili třtinou do hlavy a plili po něm. Pro toho, který praví, že je mu dána všeliká moc na nebi i na zemi, lidská zloba vymyslela korunu z trní. On, který třímá žezlo všehomíra, dostal do ruky třtinu, symbol lidské křehkosti a bída. Oblékli mu šarlatové roucho, posměšně před ním klekají a znovu jej bijí. „Ejhle, člověče!“ volá Pilát. „Ukřičuj, ukřičuj ho!“ volá lid izraelský. Ježíš

nesl svůj kříž. Klesal pod ním. Na Golgatě, místě lebek, položili kříž na zem a na něj přibili Krista. Zprobjeli mu ruce i nohy a kříž se Spasitelem vztýčili. Kdo pochopí jeho volání: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Pochopí je částečně jen ten, kdo v něm poznal soucitného Syna Božího. „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“ „Otče, v ruce tvé poručím ducha svého!“

Když umíral v soužení Syn Boží, měl soužení i Otec nebeský. Tady Bůh demonstroval, že za hřích nemůže a že jen jeho nekonečná láska mohla vynalezt prostředek ke spasení člověka. Mravní Boží zákon je svatý a dokonalý jako Bůh sám. Bůh musí trestat přestupníka. Odplata za hřích je smrt. Vydavatel zákona však našel prostředek k záchraně člověka. On sám vzal trest smrti na sebe. Syn Boží zemřel. Třetího dne však vstal z mrtvých a pak odešel k Otcí. On praví: „Jsem živ, ač jsem mrtvý a živ jsem na věky věků. Mám klíče hrobu i smrti!“ (Zjev 1, 18)

Bible mluví mezi jinými o dvou tajemstvích, o tzv. tajemství nepravosti a o tajemství pobožnosti. Dílo satana, jeho vzpoura proti Bohu a jeho dílo v „synech vzpoury“ je do hlubin špatné a ve své podstatě nevyzpytatelné. A na druhé straně je tu tajemství pobožnosti, zjevené v Kristu Ježíši. (2 Tim 3, 16) Je to tajemství veliké a radostné, zatímco ono první je též veliké, ale strašně smutné. Barabáš a Kristus, satan a Syn Boží! Koho vyvolíš, ke komu půjdeš? Kdo má pochopení pro tebe? Snad ten, o kterém pravil Spasitel, že je lhář a vrah od počátku a v pravdě nikdy nestál? Snad ten, který hubil a ničil a strhával tě dolů? Nebo ten, který tiše promlouval k tvému srdci, zval tě, když jsi byl obtížen hříchem a starostmi, který ti zaslubuje život věčný? Chceš vírou přijmout tajemství pobožnosti, zjevené v Kristu Ježíši?

Svým rozumem nikdy neprobádáš strašně hlubiny zla, bolesti a smrti. Pamatuj však, že Kristus sestoupil sám do těchto hlubin, poznal lidské zoufalství a bídu. V soužení tvém i on má soužení. Musel sestoupit s tebou do hlubin tvého utrpení a nyní tě vírou vede k výšinám věčného života. Denně můžeš činit zkušenost, jak tě vyzdvihuje nad hlubiny tvé vlastní převrácenosti i vnějšího zla. Denně můžeš ochutnávat jeho sladkou blízkost na modlitbě. Jen mu důvěřuj, on cítí s tebou, pomáhá ti.

A až jako každému člověku i tobě začne odbíjet hodina smrti, nebudeš se muset bát, neboť soucitný Bůh je také vítězným Bohem! Žalmista volá ve 23. žalmu: „Byť se mi dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebudu se báti zlého, neboť ty se mnou jsi.“ Příchod Ježíše Krista, Krále králů a Pána pánů, bude dnem definitivního vítězství dobra nad zlem a života nad smrtí nejen pro tebe, ale pro všechny, kteří věří v Pána Ježíše Krista a bojují dobrý boj víry.

„Hospodin je silný BOH
... končiare vrchov sú jeho.“

Žalm 95, 3. 4

V HORÁCH

Konečne prišiel vytúžený čas prázdnin a dovoleniek. So skupinou priateľov sme mali možnosť stráviť niekoľko dní v horách. Mohli sme sa znova tak dôverne zblízka zoznamovať s úžas a úctu budiacim dielom Majstra-Stvoriteľa. Obdivovali sme majestátnu krásu našich horských veľikánov, nebotčných Tatier. Ani únavu sme necítili pri namáhavých pochodoch a výstupoch vysokohorskými cestičkami a chodníčkami. Vzrušovali a okúzľovali nás stále nové a nové pohľady, výhľady, zážitky a scenérie. Tú krásu musí človek vnímať všetkými zmyslami, ba celou dušou.

Zvuková kulisu tvorí hlavne veselá pesnička potoka, ktorý nás verne doprevádza. Podchvilou na nás jagavo zaiskrí jeho prúd spomedzi stromov smrekového lesa, alebo spoza skaliska v hľbokej strži pod nami. Čím vyššie ideme, mení sa jeho žblnkot postupne v zurkot horskej bystriny, v hukot riavy, rútiacej sa dolu úsustom a všetko to šumenie, šušťanie, sipot a spev spenených vôd v skalnej stene, mení sa na dunenie vodopádov, dopadajúcich do bublavého kotla v priepasti, medzi balvany. Miestami je hukot taký sliný, že by ho ani hrmenie neprehlušilo. Dlhú sme stáli uchvátení pohľadom na iskrivé prúdy chladivých vôd letiacich nadol akoby rovno z oblakov. Šta by sa ponáhľali napojiť popukané pery páľavou vysušených polí a osviežiť zaprášených pútnikov ciest, kdesi v pošmúrnych dialkach.

Náhly závan vetra vmietol chumáč vodného poprašku do našich rozpálených tvárí a príjemne ochladil rozhorúčené čelá. Takto osviežení sme potom stúpali stále vyššie v očakávaní nových prekvapení, ktoré boli pripravené za každým záhybom cestičky, za každým vyčnievajúcim skaliskom. Kamenný chodníček nás viedol horskými úbočiami, z ktorých sa postupne vytrácal vyšší porast a otváral sa nám čoraz širší výhľad do dolín a podtatranských údolí. Napokon sme opustili i pásмо kosodreviny a ocitli sme sa v ríši krieh, ďalekých obrazov, čistého vzduchu a ticha, ďaleko prieszračnej vody v horských jazerách. Snáď si v ich hĺbinách obloha chcela skryť trochu farby, alebo príroda chcela vynahradiť, že v tých výškach musí byť trochu skúpa. Možno preto sú tatranské plesá také krásne, také belasé a zelené. Na ich zrkadlových hladinách, ako mohutné Božie loďstvo, plávajú koráby mrakov, vrchovato naložené požehnaním vlahy, alebo možno hrozbou privalov vôd a krupobitia.

Zo skalných stien dolahlo k nám občas výstražné pískanie svišťov a v tichu bolo počuť padanie skál a neviditeľný pohyb morénových sutí, ako vzdialené hrkotanie kolies tajomných vozov. V dialke zaburácal hrom a jeho úder si odovzdali skalné masívy horských veľikánov ako varovné posolstvo v mnohonásobných dunivých ozvenách. Posvätná bázeň a akási úctivá hrôza

sa nás zmocnila v tých rozľahlých, zdanlive pustých priestoroch. Zdali sa byť také vzdialené od všetkého zhonu a pachtenia nížin, ľudských obydľí a sídlisk. Len veľmi málo vecí nám pripomínalo civilizáciu, ktorá je síce požehnaním pre mnohých, ale ktorá sa stáva čím ďalej tým viac hrozbou pre všetkých.

Konečne sme dosiahli cieľ našej cesty. Stáli sme na jednom z vrcholov tatranských štítov. Pri zdolávaní posledného úseku výstupu sme si museli pomáhať aj rukami a pridržovať sa refazí, alebo štvornožky preliezať cez balvany a pretahovať sa úzkymi medzerami medzi nimi. Stálo to však za tú námahu. Pohľad, ktorý sa nám naskytl, bohato odmenil našu snahu. Tam dole, v priepastných hĺbkach roklín, sú zradné strže, nebezpečné ladovcové polia a jazyky kamenných lavín. V priehlbniach na úpätí rozoklaných štítov sa odráža vysoké, tmavobelé alebo v zrkádlách plies. Kdesi v neskutočných dialkach, v špinavom závoji prachu a dymu zavíť, stráca sa svet, odkiaľ sme prišli. Až tam, v tých výškach, si človek splna uvedomí, aký vzduch dýcha a akú vodu pije. V akom opare klamných túžob, v akom dusnom ovzduší najrôznejších žiadostí a v akej vyhni vášní to vlastne žije, tam dole, v tienistých dolinách všedných dní.

Pobyt v horách nie je požehnaním len pre telesné zdravie, pôžitkom pre unavené zmysly a osviežením pre myseľ, ale môže sa stať tiež hlbokým duchovným zážitkom a poslužiť aj ako prostriedok povzbudenia na ceste hľadania zmyslu života. Môže nám pomôcť v snahe dosiahnuť cieľ, ku ktorému nás povolal a vedie Stvoriteľ.

Z tých výšav sa nám zdá byť všetko iné, nové a zvláštne. Ľudia sú ako drobučké, nepatrné mravce, cesty ako pentličky, rieky ako ligotavé stuhy. Autá, vlaky ako hračky a domy, dediny, mestá, fabriky ako detské stavebnice, ktoré by aj útla detská ruka mohla razom, hravo rozmetať. Nič z toho, na čom si človek zakladá a za čím sa tak upachtene ženie, nerozoznať, alebo sa aspoň nezdá byť také strašne dôležité. Zato našu pozornosť upútalo malé vtáča, ktoré si tam, v tých výškach bezstarostne poletovalo a pri našich nohách zbieralo omrvinky. Všimli sme si drobný horský kvietček, aký by sme tam dole určite ani nezbadali alebo bezstarostne zašliapli. S chuťou sme sa občerstvili pramenitou vodou, ktorá ako malý Boží zážrak vytekala skoro pod vrcholom spod spaliska.

Krásne je v horách. Stojí to za námahu vystúpiť na vrcholy. Človek sa tam cíti bližšie k nebu. Dobré je pozrieť sa čas od času na ten náš svet z vyšších polôh a zamyslieť

sa nad ním. I nad sebou samým: „Hospodine, čo je človek, že ho znáš a syn smrteľného človeka, že ho za čosi máš?“ (Žalm 144, 3) „Ako sú vôkol Jeruzalema vrchy, tak je Hospodin vôkol svojho ľudu...“ (Žalm 125, 2) „Pozrite na poľné lalie, ako rastú... ľudia malej viery. Nebudte teda ustarostení... Ale hľadajte najprv kráľovstvo Božie a Jeho spravodlivosť...“ (Mat 6, 25–34)

Akási rosa mi zahmlila pohľad, keď sme na tom vrchole spievali o kráse Božej prírody i našej pozemskej vlasti. Potom sa velebným tichom niesla melódia toho starého chorálu: „Tebe, Bože, chválime“ a stúpala do nekonečných výšav a dialav. Jej ozvenu tíško opakovali majestátne štíty, akoby v úcte schýlené nad mlkve doliny, nad ktorými sa už stlali predvečerné tiene.

Rád si zaspomínam na pobyt v horách. Keď mi je úzko a cítim smútok v duši, zo žalmistom i ja „pozdvihujem svoje oči k horám, odkiaľ mi prichádza pomoc. Moja pomoc je od Hospodina, ktorý učinil nebesia i zem.“ (Žalm 121, 1. 2) Teším sa na najbližšiu príležitosť, kedy zase budem môcť prilnúť k tej kamennej a predsa môjmu srdcu takej milej hrudi. O mnoho viac však túžim, aby už skoro prišiel ten čas, kedy: „donesú vrchy ľudu pokoj i vršky v spravodlivosti.“ (Žalm 72, 3) Vlado Kohút

Bible mluví O VÍŘE

Když jsem jako chlapec vyjádřil obavu před nějakou nesnází, která ještě nepřišla, říkala mi moje babička: „Nikdy netrap trápení, dokud trápení netrápí tebe.“ A já jsem přesvědčen, že je to dobrá rada. Vždyť není člověka, který by neměl nějaké trápení, jež na něj doléhá a které přinese dotěrné starosti a úzkosti.

Snad každému přináší život dobré i zlé. O to dobré musíme mnohdy houževnatě usilovat, zatímco nepříjemné přichází samo a často v takové míře, že nás až ubíjí. Prostředí, v němž každý žijeme, nám denně dává příležitost k novým a novým zkušenostem a prožitkům. A ne všechny jsou nám právě příjemné, ne všechno se vyvíjí tak, jak bychom si vždy přáli. Přicházejí zklamání, bolesti, ztráty, nemoc a odloučení od toho, co máme rádi. Jsou prostě mnohé nesnáze, kterým jsme z čista jasna postaveni tváří v tvář. Vyhnout se jim nemůžeme, zdolat nás nesmějí. Co tedy dělat?

Především musíme mít víru a důvěru. Víru v Boha i důvěru v bližní.

Život na tomto světě je v podstatě založen na víře a důvěře. Důvěřujeme zaměstnancům v potravinářství a důvěřujeme pracovníkům ve vodárnách; kdyby ne, tak bychom nic nemohli jíst a pít. Máme důvěru ve své sousedy a spolupracovníky; jinak bychom v noci nespali a ve dne nerušeně nepracovali. Důvěřujeme úředníkům ve spojitelných a na poštách, zaměstnancům na železnici i řidičům autobusů; s důvěrou užíváme léky, jež nám lékař předepsal a lékárník vydal. Většinou jsou to pro nás

úplně cizí lidé, neznáme je podle jména a mnohdy se s některými setkáme snad jen jednou v životě. A přece jim věříme a spoléháme na ně.

Bez důvěry by nebylo obchodů, škol, nemocnic, dopravních organizací a nakonec — nebylo by ani vlád. Moderní civilizace je závislá na důvěře v jiné a bez ní by zcela jistě zanikla. Nevěra v druhé by nutně vedla k úniku z civilizované společnosti. A protože takový únik není možný, znamená to ztrátu důvěry konec života.

Jinými slovy řečeno — víra je pro nás všechny a ve všech každodenních záležitostech zcela přirozeným projevem. Pochopitelně, že mám na mysli víru v člověka. Navzdory tomu, že známe případy, kdy lidé zradili, chybovali nebo prostě selhali, přece znovu důvěřujeme. Dnes čteme o leteckém neštěstí nebo železniční katastrofě, ale zítra znovu sedáme do letadla či vlaku, a vůbec své jednání nepovažujeme za lehkověrné. Prostě — důvěřujeme!

Jestliže však dáváme tušit, že bychom měli věřit v Boha nebo dokonce mu důvěřovat, tu se v některých lidech začíná cosi vzpírat a když to snad přímo nevysloví, přece svým jednáním říkají „NE“. Domnívají se, že nemohou propadnout nějaké pošestilé a slepé víře v něco snad existující, ale tak vzdálené a cizí. Nemohou se vydat na neověřenou, neznámou cestu. Proto ten nesouhlas a odpor.

Pozorný čtenář si jistě všiml slov, že takový přístup mají jen někteří lidé. Ano, to je správné zjištění, protože v každé době

byli a jsou i dnes upřímně věřící lidé, kteří na základě svých zkušeností vyznávají, že víra je jim k pozhnání a užitku.

DŮVĚŘUJ BOHU

Proč nemít víru v Boha? Proč nedůvěřovat Kristu ve spasení? Proč se nechopit jeho ruky a nenechat se jím vést?

Slovo Boží nám říká, že lidské srdce je proto tak ztrápené, nepokojné a toužící, protože onemocnělo hříchem a jediným lékem pro ně je důvěra v Boha. To nám také zjevil Boží Syn — Ježíš Kristus. Není jiného léku proti strachu a úzkosti.

Hřích nám přinesl trest smrti, protože „odplata za hřích je smrt“. (Řím 6, 23) Bible nám však přináší i další poselství: „Kristus zemřel za naše hříchy podle Písma.“ (1 Kor 15, 3) A také víme, že jeho obět se stala výkupným „za hříchy celého světa“. (1 Jan 2, 2)

Pouhé zjištění této skutečnosti však nestačí k tomu, abychom měli prospěch z jeho smířčí oběti. Nezapomeňme, že Bůh nad nikým neprosazuje spasení násilím. Musíme je dobrovolně a svobodně přijmout a v Krista vložit všechnu svou důvěru. Milióny to tak činí. Milióny mu důvěřují.

Jistota víry musí být aktivním prvkem ve vítězné a šťastné zkušenosti, kterou chceme všichni prožít. „Vítězství pak, které zvítězilo nad světem, je naše víra. Kdo je vítězem nad světem, ne-li ten, kdo věří, že Ježíš je Syn Boží?“ (1 Jan 5, 4. 5)

Křesťan věří v Boha. Nejenom v kostele, modlitebně nebo mezi přáteli, ale i tehdy, když je sám — v noci, kdy vše kolem utichlo a on slyší jen tlukot svého vlastního srdce. I tehdy mu věří a důvěřuje jako dítě své matce. A když se ocitne ve víru zmatku, v zajetí protikladů, v sevření bolesti i ve stínu tajemství života je naplněn pokojem. Žije vítězným životem.

Jak? Proč? Protože má víru v Ježíše, Syna Božího. Jedině ve víře může nalézt

správný vztah ke Kristu. Ve vyznání všech hříchů, v odevzdání se Ježíši a ve víře v jeho smrt jej můžeš přijmout jako svého osobního Spasitele. A když to vše učiníš, pak ti Bůh odpustí všechny tvé hříchy a dá ti nové srdce. Odevzdej se mu každého jitra znovu a znovu a věř, že naplní tvé srdce a že budeš celý den žít k jeho slávě.

A pak také poznáš, že vše se změnilo. Poznáš cenu života. Nalezneš radost, která nevyprchá ani když svět zlomí tvé srdce. Přijdou-li těžkosti, budeš mít sílu obstát v nich a tam, kde jsi předtím prohrál se zlem, zvítězíš a zmocníš se dobrého.

Bez Krista nemůžeme nic učinit. Proto apoštol Pavel vyznává: „Všecko dovedu v tom, který mě zmocňuje.“ (Fil 4, 13) Víra je vítězství, jež přemáhá svět — víra v Boha skrze Ježíše Krista, víra v jeho smíření obětí na kříži. To je tajemství, jak žít bez překážky.

Coligny, jeden z velkých hrdinů Francie, byl opravdovým křesťanem. Pod jeho sochou v Paříži je vytesán nápis: „Byl vytrvalý a silný, jako by Neviditelného viděl.“ (Žid 11, 27)

Víra byla tajemstvím jeho života a měla by být i naším. Můžeme spatřit věci, jež okem nemohou být viděny, můžeme vítězit, kde jiní prohrávají. Můžeme být velkými, kde jiní jsou malí. To všechno můžeme, jestliže přijmeme Boží zaslíbení.

JAK VZROSTE TVÁ VÍRA?

Je pochopitelné, že nikomu není dána hned od narození plná víra a důvěra v Boha. Tak jako semeno klíčů a roste, aby se nakonec proměnilo třeba v mohutný strom, tak je tomu i s vírou. Mocná víra vyrůstá z malých počátků.

A tak nyní stojíme u vážné otázky: Kde je ten malý počátek, z něhož vzklíčí strom víry? Co činit, aby naše víra vzrostla a zmohutněla?

V inspirovaném svědectví apoštola Pavla nacházíme tuto odpověď: „Víra je ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Boží.“ (Řím 10, 17) Stejná pravda je potvrzena i v Pavlově listu do Efezu: „I vy jste uslyšeli slova pravdy, evangelium o své spáse, stali jste se věřícími.“ (1, 13) A protože Pavel věděl, že víra vyrůstá ze svědectví Božího slova — evangelia, stal se tak mocným kazatelem této radostné zvěsti. Sám o sobě vyznává: „Nestydím se za evangelium; vždyť je to Boží moc k spáse každému věřícímu.“ (Řím 1, 16)

Víra je Boží dar, nabízený každému člověku: „... Bůh každému udělil míru víry.“ (Řím 12, 3) Nedovol tedy, aby sítě víry, jež Bůh tobě udělil, zahynulo. Vezmi ho a vlož do úrodné půdy svého srdce a ono vzklíčí a poroste. Nezapomeň však, že i půda tvého srdce potřebuje vláhu. A tou je Duch svatý, kterého získáš na modlitbách.

Rozhodneš-li se tak učinit, pak budeš stát jistě před otázkou, kde začít se čtením Písma. I když je celá bible živým Božím svědectvím, přece záleží na tom, v jakém sledu ji studujeme. Jsou v ní místa, kterým každý porozumí hned při prvním přečtení. Narazíš však na kapitoly, jež pochopíš teprve po srovnání s jinými knihami bible. Nejsrozumitelnější jsou evangelia a proto začni s nimi. Třeba s evangeliem Janovým nebo Markovým. V nich se setkáš s Ježíšem a jeho neměnným slovem. Poznáš čistotu jeho charakteru i sílu jeho života. A potom

si přečti v první knize Mojžíšově o Boží stvořitelské moci. Sleduj, jaký zájem měl Bůh od počátku o padlého člověka a jak odedávna pečoval o své věrné. Pak čti další knihy Nového zákona. Poznáš, že Boží slovo se nemění, tak jako se nemění ani ten, který ho pro nás nechal napsat: „Ježíš Kristus, všera i dnes tentýž jest, i na věky.“ (Žid 13, 8)

Není to povzbudivé, vědět, že máme někoho, kdo je stálý a spolehlivý? Není to potěšitelné, že ve všech proměnách a strastech života při nás stojí Ten, který nikdy nezklame?

Znám jednu prostou, upřímnou a hluboce věřící ženu. Její život je bohatý na zkušenosti, jež s Bohem učinila. Víra pro ni není mrtvým závažím, ale silou života. Jednoho dne se setkala se svým švagrem, který nebyl věřící. Začali diskutovat a tato žena se dostala do palby různých teologických i filosofických otázek, na něž ve své prostotě neuměla odpovědět. Přece však diskusi uzavřela vítězným tahem: „Milý švagře, poznávám, že sám nevíš, čemu věříš,“ a hned k tomu dodala: „Já vím, komu jsem uvěřila.“

Ona důvěřovala Ježíšovi. Zнала ho ne z teologických knih, ale ze svých každodenních zkušeností. Její někdejší obavy a úzkosti odnesla záplava víry. A stejně můžeme i my důvěřovat Bohu.

DŮVĚRA V NESNÁZÍCH

Nechci, aby nedošlo k nepochopení. Tím, co jsme až dosud uvedli, nechceme říci, že by věřící člověk byl vytržen ze všech starostí, bolestí a nesnází. Na této zemi se jim nikdo — ať věřící nebo nevěřící — nevyhne. Rozdíl je zde ten, že křesťan má pro všechny tyto nepříjemné situace slíbenou pomoc a vítězství skrze víru ve Spasitele.

Vzpomeňme jen, že Bůh sice dovolil, aby tři mládenci byli uvrženi do rozpálené pece, ale ve výhni jim byl společníkem a ochránil je. Nezabránil, aby se Daniel nedostal do jámy mezi hladové lvy, ale nedovolil, aby mu šelmy ublížily. Nevytrhnul Pavla z rozbouraného moře při jeho plavbě do Říma, ale v noci ho potěšil. A konečně — ani svého Syna neosvobodil od potupné smrti na kříži, ale „Bůh byl v Kristu, v mír uvodě svět s sebou.“ (2 Kor 5, 19)

Jak často je nad námi rozprostřena Boží ochranná ruka a my si to ani neuvědomujeme. Je tomu již dlouhá řada let, kdy jednou v zimě přišel synovec se svým strýcem — hajným do lesa. Hlubokým sněhem se prodrali na horskou paseku, na jejímž okraji stála borovice. Její stíhlý kmen i koruna byly od loňského léta zraněny bleskem. Foukal silný vítr a osamělý strom se kymácel v jeho bouřlivých nárazech. Po několika okamžicích klidu přišel nový úder, mohutná koruna stromu se s praskotem snesla k zemi a přikryla naše stopy ve sněhu, které jsme do něj před několika vteřinami otiskli. Hajný s chlapcem si uvědomili, že jejich poslední kroky, které učinili, byly kroky od smrti k životu. Sklonili proto své hlavy a děkovali Bohu za milost, kterou jim v ochraně prokázal. Tato zkušenost na chlapce hluboce zapůsobila. Vím to dobře, protože ten chlapec, to jsem byl já.

A potom je zde ještě další skutečnost, kterou nesmíme pominout: trampoty a starosti na nás někdy Bůh dopustí proto, aby

nás přitáhl k sobě samotnému. Všechna náboženství učí, že soužení a nesnáze v životě člověka jsou projevem Božího hněvu. Křesťanství zde tvoří výjimku, v utrpení a soužení vidí projev Boží milosti a lásky. Ve své epistole k Židům apoštol Pavel napsal: „... neber lehce výchovu Páně! Neochabuj, když býváš od něho kárán; neboť, koho Pán miluje, toho vychovává, a švihá každého syna, kterému je nakloněn. Snásejte utrpení jako výchovu; jako se syny nakládá s vámi Bůh.“ (Žid 12, 5–7)

Nezapomeňte, že i Ježíš trpěl — a byl Božím synem. Jeho následovníci se utrpení nevyhnou, ale mají zaslíbení, že ve všech těžkostech On sám bude s nimi. V trápeních jim požehná a způsobí, že se stanou požeňáním i pro jiné.

Křesťan si v těžkostech může říci: „Jsem Božím dítětem a tato moje zkušenost je novým důkazem, že nebeský Otec mne miluje a má o mne zájem. Chce, abych se stal lepším a dokonalejším, a proto dopouští tuto ohnivou zkoušku, která mi nakonec přinese dobré. Vždyť dokonalost mého Spasitele byla prověřena právě ve zkouškách a těžkostech. (Žid 2, 10) I já mu chci důvěřovat a nechám se jím vést. Ve všech nesnázích chci porozumět Božím cestám. A i když jim neporozumím, budu mu přesto důvěřovat.“

DŮVĚŘUJ JEŽÍŠI, PROTOŽE TI ROZUMÍ

Připomeňme si zvláštní svědectví, které je v Písmu svatém vydáno o Kristu: „Ačkoli byl Synem Božím, mučením se naučil poslušnosti, tak došel dokonalosti a všem, kteří jsou ho poslušni, se stal působcem věčné spásy.“ (Žid 5, 8, 9)

Každý, kdo věří v Ježíše, může být potěšen tou skutečností, že náš Spasitel nám rozumí. Ví, jak silná jsou pokušení. Ví, jak hořké jsou strasti. Vždyť On šel stejnou cestou, jakou jdeme i my. „Neboť nemáme velekněze, který by nebyl schopen mítí soucit s našimi slabostmi, ale takového, který jest ve všem vyzkoušen podobným způsobem jako my, ovšem bez hříchu.“ (Žid 4, 15)

On trpěl za nás a Bůh trpěl v něm. Již strozákonní prorok Izaiáš o něm prorokoval: „Ve všelikém soužení jejich i on měl soužení, a anděl přistojící jemu vysvobozoval je. Z milování svého a z lítosti své on sám vykoupil je, pěstoval je, i nosil je po všechny dny věků.“ (Iz 63, 9)

Pomysli na Spasitelovu opuštěnost a utrpení, kdy z jeho zmučených rtů vyšel výkřik: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mar 15, 34) Nezapomeň, že to nebylo zvolání člověka, který by si takové utrpení zasloužil. Ježíšovo utrpení nesnese srovnání s utrpením naším. A to je to povzbudivé. Protože sám zkoušen byl, může i tobě porozumět ve tvých zkouškách. A to je důvod, abys mu plně důvěřoval.

Všechno to, co jsme až dosud uvedli, může znít jen jako suchá teorie. Můžeš to přechýšit, posoudit, zamyslet se nad tím... a zase to třeba zapomenout.

Ale uvedené rady můžeš také vyzkoušet. Záleží na tobě samém, co učiníš.

Chceš-li být opravdu šťastný, pak přijmi s důvěrou Boží slovo. Opři se o jeho zaslíbení a důvěřuj mu, ať jsi kdokoli a ať jsi kdekoli. Učiň to a poznáš, „že těm, kteří Boha milují, všechno napomáhá k dobrému.“

M. R.

...a přikázání jeho zachovávej!

PŘIKÁZÁNÍ ČTVRTÉ POMNI NA DEN SOBOTNÍ, ABYS JEJ SVĚTIL

BOHOSLUŽBA NEBO MODLOSLUŽBA

V minulém čísle Znamení doby jsme ve výkladu čtvrtého přikázání ukázali na výnam svčení soboty. S biblí v ruce jsme si připomenuli, že sobota odpovídá na tři největší otázky lidského bytí: (1) Odkud jsme přišli? (2) Proč jsme zde? (3) Kam jdeme? V tomto čísle chceme ve studiu čtvrtého přikázání pokračovat a odpovědět na otázky, před kterými s ostychem a rozpaky stojí mnohý upřímně věřící křesťan: Platí ještě starozákonná sobota? Vztahuje se čtvrté přikázání na neděli? Jak vůbec došlo ke změně soboty na neděli?

Máme-li se vši odpovědnosti přistoupit k těmto otázkám, pak nestačí odpovědět pouze na ně. Zde je nutné pochopit podstatu problému, protože nejde toliko o nějaký den vybraný k odpočinku a bohoslužbám, ale především o viditelné přijetí symbolu a znamení. Jde v podstatě o vyznání a přiznání se k Božímu požadavku.

Protože sobota je charakteristickým rysem církve adventistů s. d. a ve srovnání s jinými církvemi a denominacemi nás především tato otázka činí odlišnými, chceme v této rubrice věnovat poněkud více pozornosti čtvrtému přikázání a zdůvodnit tak náš přístup k věci. Nejprve se s biblí v ruce a pohledem do historie podíváme na počátky svčení sedmého dne — soboty a prvního dne — neděle.

Bible je všestranně zajímavá kniha. Pozorného čtenáře zaujme nejenom obsah, ale i některé zvláštnosti v jejím uspořádání.

Všimli jste si například jedné zajímavosti na začátku a konci? První dvě kapitoly bible nám přibližují stvoření a stav země před porušením a hříchem. Ve třetí kapitole se objeví pokušitel — satan a hřích. Ale již v této kapitole se sklání k padlému člověku Bůh a nabízí mu pomoc a záchranu v plánu spasení (1 Moj 3, 15). A dále se v Písmu rozvíjí velké drama, v němž je líčen boj mezi hříchem a dobrem, mezi nepřítelem člověka a Bohem.

A srovnáme-li začátek bible s koncem, tu je nápadná zvláštní „symetrie“. Ve třetí kapitole od konce čteme o zničení satana a likvidaci hříchu a poslední dvě kapitoly nám přibližují novou zemi a nové nebe, kde všechny staré věci pominuly.

Ono velké drama, jež nám Bůh v Písmu přibližuje, je v podstatě popisem zápasu mezi pravým a falešným náboženstvím. V tomto dramatu od počátku vystupují dvě skupiny lidí. Na jedné straně jsou to ti, kteří udržují ryzí bohoslužbu, protože přijali a hájí „víru, jež byla jednou proždy odevzdána svatým“ (Juda 3) a na druhé straně jsou modloslužebníci, o kterých apoštol Pavel napsal, že „Boha sice poznali, ale nevelebili ho jako Boha ani mu neprojevili vděčnosti... a zaměnili slávu nesmrtelného Boha za zpodobení obrazu smrtelného člověka... Zaměnili božskou pravdu za lež, zbožnili a uctívali stvoření místo Stvořitele.“ (Řím 1, 21–23)

Citovali jsme slova z Judovy epištoly, který se zmiňuje o „víře, jež byla jednou

provždy odevzdána svatým“. Jak vypadala tato víra? Co bylo základem tohoto Bohem daného náboženství? Odpověď Písma je srozumitelná: člověk měl mít úctu ke Stvořiteli a měl být poslušen jeho rad a přikázání. Splněním tohoto požadavku byl podmíněn věčný život.

Jestliže jsme se zmínili o poslušnosti Božích přikázání, pak se zamysleme ještě nad otázkou, která přikázání to byla. Mluvíme-li o Božích přikázáních, tu máme obecně na mysli Boží zákon — Desatero. A s Desaterem máme spojenou představu hory Sinaj na které Mojžíš přijal přikázání na dvou kamenných deskách.

Má však Desatero svůj původ na Sinaji, anebo znali lidé jednotlivá přikázání již dříve? Z bible můžeme vyčíst, že je znali od počátku, i když je snad neměli seřazena v tom pořadí jako v Desateru. Bůh je vložil do lidských srdcí. I když člověk svým hříchem utlumil tento Boží hlas, přece oslabený záznam v srdci zůstal. Proto mohl apoštol Pavel napsat, že „pohané, kteří nemají zákona, přirozeně činí příkazy zákona... poněvadž ukazují, že je dílo zákona vepsáno do srdcí jejich.“ (Řím 2, 14–15)

Je zcela samozřejmé a snad každý křesťan s tím i souhlasí, že poslušnost jednotlivých přikázání musela být i zárukou šťastného rajskeho života. Není ovšem bez zajímavosti, že platnost devíti přikázání z Desatera jen logicky vyvozujeme, zatímco o jednom jediném je ve druhé kapitole přímá zmínka: „A dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž dělal; a odpočinul v den sedmý od všeho díla svého, kteréž byl dělal. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho.“ (1 Moj 2, 2–3)

Jak jsme již v minulém čísle uvedli, dal Bůh sobotu jako památku svého stvořitelského díla a přijímáme-li tento den, pak tím vyznáváme, že ho ctíme jako Stvořitele. Sobota tedy byla od počátku součástí pravého náboženství a „víry, jež byla jednou provždy odevzdána svatým“.

Potom však člověk zhřešil a my si dnes klademe otázku, zda se něco na Bohem daném náboženství změnilo. O změně mluvit nelze. Bůh pouze zásady pravé víry rozšířil. K úctě a poslušnosti přidal víru ve Spasitele. Lidé ji měli od počátku vyjadřovat přinášením obětí zvířat, které byly stínem dokonalé oběti Božího Beránka — Ježíše Krista.

„Oběti na usmířenou ustanovil Bůh, aby člověku byly stálou připomínkou a kajícím doznáním jeho hříchu a vyznáním jeho víry v zaslíbeného Vykupitele... První obětí byla pro Adama nejbolestnější obřadem. Vlastní rukou musel vzít život, který může dát jen Bůh. Poprvé tak uzřel smrt a poznal, že kdyby byl býval poslušen Boha, nemuseli by umírat lidé ani zvířata. Když usmrtil nevinné obětní zvíře, zachvěl se pomyslením, že pro jeho hřích musí být pro-

lita krev neposkvrněného Beránka Božího.“ (EGW: Patriarchové a proroci, str. 40)

Tak bylo tedy vytvořeno pravé náboženství a byly stanoveny Boží požadavky pro ty, kteří chtějí znovu získat ztracený život věčný. V celých dějinách nacházíme ty, kteří jdou poslušně touto cestou. Ale v celých dějinách vedle nich stojí ti, kteří od této víry odstoupili a šli svou vlastní cestou. Jsou to ti, o nichž jsme četli, že „zaměnili slávu nesmrtelného Boha za zpodobení obrazu smrtelného člověka... a uctívali stvoření místo Stvořitele.“ (Řím 1, 21–23)

Již první kapitoly bible nám ukazují, že odvrácení se od pravé bohoslužby k modloslužbě se stalo tak všeobecným jevem, že Bůh musel tvrdým způsobem zasáhnout, aby ve světě uchoval ryzí víru. Poslal potopu, kterou přežil Noé, o němž máme svědectví, že byl v bezbožném světě obhájcem Bohem daného náboženství, protože byl „spravedlivý a s Bohem ustavičně chodil.“ (1 Moj 6, 9)

Sotva opadly vody potopy a země oschla, už čteme, že lidé pod vedením Nimroda organizují vzpouru proti Stvořiteli. Stavějí věž a radují se, jak přelstí Boha. A tento navzdory Bohu vytvořený podnik dostává jméno, jež se navždy stává symbolem porušeného náboženství: Babelón.

Modloslužba se šíří a Bůh opět činí opatření, aby ve světě uchoval „víru, jež jednou provždy odevzdal svatým“. V modlářském městě Ur žije muž, který se od této víry neodvrátil, protože „ostříhá nařízení, přikázání, ustanovení a zákonů Božích“. (1 Moj 26, 5) Věřící také ve Spasitele, protože přináší oběti zvířat. Tohoto muže tedy Bůh vyzývá: „Vyjdi ze země své a z příbuznosti své, i z domu otce svého do země, kterouž ukáži tobě.“ (1 Moj 12, 1) A tak se z usedlého měšťana stává kočovník, jehož potomci se mají rozmnožit a stát se národem, který ve světě bude střežit Bohem odevzdané náboženství. Abraham se tomuto božskému požadavku nezpřonevěří a stejně tak ho vyplní i jeho syn Izák. Vnuk Jákob a jeho dvanáct synů jsou však hladem přivedeni do modlářského Egypta. Tam se trvale usazují a jejich čistá víra je ohrožena bezbožným prostředím.

Bůh znovu zasahuje a vyvádí je do země, jež musí být nejprve očištěna od všech vyznavačů falešného náboženství. Vždyť tento národ má být nositelem pravé víry a z něj také vyjde spasitel světa.

Z Písma však víme, že pohanický a mod-

lářský vliv na tento národ byl tak silný, že mu neustále podléhal. Proto Bůh mezi ně posílá své proroky, jimž prikazuje, aby lid napomínali a znovu a znovu jim připomínali zásady pravého náboženství.

A v čem se vlastně onen pohanský vliv projevoval? Co bylo podstatou falešného náboženství?

Připomeňme si znovu Pavlova slova, kterými toto odpadnutí definuje: „... uctívali stvoření místo Stvořitele.“

Pohled do historie tuto skutečnost potvrzuje. Studium dějin nejstarších národů nám ukazuje, že hlavním projevem společenského, kulturního a nakonec i politického života se stalo náboženství, v němž namísto živého Stvořitele uctívali své bohy, mezi nimiž vždy nejpřednější místo zaujímal bůh slunce. Tak tomu bylo u Féniciánů, Asyřanů, Egyptanů i Babylónanů.

A tento sluneční kult pronikal do izraelského náboženství. Proroci a králové, kterým šlo o čistotu víry, proti němu tvrdě bojovali. Král Aza „zbořil cizí oltáře... a zkalil slunečné obrazy“ (2 Par 14, 3. 5) Zbožný Joziaš prikázal, aby z chrámu bylo odstraněno vše, co sloužilo této modloslužbě a sesadil všechny kněze, kteří přinášeli oběti „slunci, měsíci a planetám“. (2 Král 23, 4. 5)

Prorok Jeremiáš dostává od Boha prikaz, aby se nemodlil za svůj lid, protože ho Bůh nemůže vyslyšet. A příčina? „Zdaliž nevidíš, co oni činí v městech Judských a po ulicích Jeruzalémských? Synové sbírají dříví, a otcové zaněcují oheň, ženy pak zadělávají těsto, aby pekly koláče tvorů nebeskému... (Jer 7, 16–18)

O Ezechieli čteme, že Bůh obrátil jeho pozornost na chrám, který měl být středem čisté bohoslužby. A zde se před ním otevírá scéna, pro kterou má Pán tvrdé, ale přiléhavé označení: ohavnost! Co se zde vlastně stalo? „U vrat chrámu Hospodinova, mezi síní a oltářem bylo okolo pětadvaceti mužů, jejichž záda byla k chrámu Hospodinovu, tváří pak jejich k východu, kteříž klaněli se proti východu slunce.“ (Ez 8, 16)

Tuto sluneční modloslužbu a všechno s ní spojené nazývá tedy Bůh ohavností.

BOHEM URČENÉ ZNAMENÍ

V Desateru jsou dvě prikázání, jejichž přísné dodržování bylo vždy nejenom projevem úcty ke Stvořiteli, ale i znamením Božího lidu, který se držel „víry, jež byla jednou provždy odevzdána svatým.“ Tato dvě prikázání, která můžeme nazvat výraznou dělicí čarou mezi pohany a věřícími jsou druhé a čtvrté.

Druhé prikázání mělo být hrází proti přílivu pohanského uctívání soch a obrazů. Toto prikázání způsobilo vzbouření v Efezu, protože zlatníci, kteří vyráběli obrazy a sošky Diany, se postavili proti Pavlovi a jeho spolupracovníkům. Lidé se obraceli ke křesťanství a podle druhého prikázání přestávali kupovat rytiny, protože uctívali jen živého Boha a Stvořitele. (Čti Skut 19, 23–40)

Čtvrté prikázání je v úzké souvislosti s druhým, protože zachovávání soboty bylo dáno jako projev oddělení se od modlářství a jako znamení oddanosti živému Bohu, stvořiteli nebe i země. Vždyť On sám o tom vydal jasné svědectví: „Nadto i soboty své vydal jsem jim, aby byly na znamení mezi mnou a mezi nimi, aby znali, že já Hospo-

din jsem posvětil je jejich... Též soboty mé svěťte, i budou na znamení mezi mnou a vámi, aby známo bylo, že já jsem Hospodin Bůh váš.“ (Ezech 20, 12. 20)

Římský císař Julianus Apostata (Odpadlík) byl v letech 361–363 po Kr. nástupcem císaře Konstantina II. Původně byl křesťanem, ale po nástupu na trůn, jako oddaný vyznavač kultu Mithry, vystupoval proti křesťanství. Dokonce byl uznáván jako Pontifex Maximus (Nejvyšší kněz). A tento císař učinil zajímavé prohlášení o Desateru prikázání: „Táži se ve jménu bohů, který národ by neměl zachovávat všechna prikázání, s výjimkou „Nebudeš mít jiných bohů“ a „Pomni na den sobotní“?“ (Julianus: Proti Galilejským; v Loebově Classical Library, svaz. 3, str. 361)

Nedivme se, že satan nejvíce zaútočil na sobotu. Zpráva o stvoření, Desatero i Nový zákon připomínají stvoření světa, kdy sobota byla ustanovena. (Srovnaj 1 Moj 2, 2. 3; 2 Moj 20, 8–11; 31, 17; Žid 4, 4) Nečteme, že by sedmého dne Bůh odpočinul, ale On jej posvětil; to znamená, že jej oddělil pro zvláštní účel a požehnal mu. „Sobota pro člověka učiněna jest.“ (Mar 2, 27) Sobota tedy nebyla jenom nějakým obřadním zřízením, trvajícím jen do prvního Kristova příchodu, ale Bůh ji postavil jako památník díla stvoření světa. Byla zřízena před pádem člověka do hříchu. To znamená, že kdyby na svět nepřišel hřích, stála by zde také jako věčný památník.

„Satan svádí lidi, aby přestoupili druhé prikázání Boží, a pokouší se tak snížit jejich představu o Bytosti Boží. Svádí je k přestoupení čtvrtého prikázání, aby tak zapomněli na Boha vůbec...“

Zachovávání soboty, jež má svůj původ v ráji, je tak staré jako svět sám. Sobotu zachovávali všichni patriarchové již od stvoření světa. Za své poroby v Egyptě byli Izraelští svými dozorcí nuceni, aby porušovali sobotu, a proto do značné míry ztratili povědomost o její posvátnosti. Když byl vyhlášen zákon na Sinaji, zněla první slova čtvrtého prikázání: „Pomni na den sobotní, abys jej světil.“ (2 Moj 20, 8) Tato slova naznačují, že sobota se tímto nezavádí, nýbrž že existuje již od stvoření světa. Aby

vymazal Boha z mysli lidí, usiloval satan o stržení tohoto velkého památníku. Kdyby se mu podařilo, aby lidé zapomněli na svého Stvořitele, nemohli by pak odolat moci zla a stali by se snadno jeho kořistí.“ (EGW: Patr. a pror., str. 245)

Jestliže sobota byla určena jako znamení těch, kteří se drželi „víry, jež byla jednou provždy odevzdána svatým“, je tedy zřejmé, že zastánci pohanského náboženství zachovávali jiný den. Jinak by se od sebe neodlišovali a sobota by nemohla být znamením. Že tomu tak bylo, to dokazují i historické dokumenty.

Víme, že již dávno ve starozákonní době pohané uctívali první den týdne, zasvěcený bohu Slunce. Z pozdější doby — zvláště z římského období — máme značné množství písemného materiálu, že tento den, patřící „nejvyššímu pánu nebes“, jak slunce nazývali, se jmenoval „den slunce“ (dies Solis). Pozůstatky tohoto pojmenování máme dodnes v němčině (Sonntag) i v angličtině (Sunday). [Ostatní dny byly zasvěceny jiným bohům: 2. den — měsíci (Monday — Montag), 3. den Marsu, 4. den Merkuru, 5. den Jupiteru, 6. den Venuši a 7. den Saturnu (Saturday).]

Tak jako s příchodem křesťanství neustal, ale naopak se zvýraznil boj mezi pohanskou modloslužbou a pravou bohoslužbou, tak ani nemohla být setřena dělicí hranice mezi oběma skupinami.

Na jedné straně je více a více stavěn do popředí kult Mithry, zatímco na straně druhé je potlačováno křesťanství. Věrní obhájci „víry, jež byla jednou provždy odevzdána svatým“, pokládají raději své životy, než by zradili a jako staří patriarchové chtějí i oni uchovat božské náboženství v čistotě.

Ovšem, tak jako vždy v minulosti falešná modloslužba pronikala do života Božího lidu, tak se to opakovalo i v době novozákonní. Nepřítel lidského spasení zbraně nesložil, ale naopak boj zesílil. A je pochopitelné, že opět zaútočil především na dělicí hradbu — sobotu.

Tento boj však budeme sledovat v pokračování této rubriky v příštím čísle.

J. D.

MILOSLAV
SUSTEK

LIVINGSTONE A JEHO POMOCNICE V DALŠÍM DÍLE

(Pokračování)

Obrázek na protější straně:

Livingstone s rodinou se modlí za černé bratry. (Reliéf z muzea v Blantyre.)

Livingstone říkával někdy žertem, že pro jeho toulavý způsob života a pro náročné plány do budoucna je lepší, když zůstane svobodný. Když se však dověděl, že rodina Dr. Moffata je na cestě k nim, zaradoval se, neboť měla přijít i nejstarší jejich dcera Marie. Už o ní hodně slyšel. Narodila se totiž a byla vychovávána v africkém Kurumanu.

David utrpěl těžký úraz, když jej lev srazil k zemi. Musel se dlouho zotavovat ze své nemoci. Začal pocítovat, že by při tvrdém průkopnickém díle potřeboval nějakou

jemnější ošetřující ruku. Bratr Edwards dělal, co mohl, ale byl jen nezkušeným ošetřovatelem. Jakmile byl David trochu schopný cestování, přijel do Kurumanu a tam čekal. Byl to romantický invalida. Jel na koni sto padesát mil a poraněnou ruku měl na pásce. Edwards se vydal s ním na cestu, ale když nemohl sehnat koně, vrátil se zpět. David přijel až k řídce Vaalu, kde se setkal s očekávanou misionářskou rodinou, a tím i s Marií. Nemáme zprávu o prvních Mariiných dojmech, ale zachoval se záznam o příjemném překvapení jejího otce, dokto-

ra Moffata: „Takový návštěvník, jako byl pan Livingstone, byl pro nás v divoké poušti nesmírně osvěžujícím překvapením. Málokdo může pochopit pozeňnaný pocit z jeho přítomnosti.“

Zpráva mladého Livingstona o následujících událostech je velmi stručná, což je u něho charakteristické. Napsal jen tolik: „Téměř po čtyřech letech mládeneckého života v Africe vzchopil jsem se a dodal si odvahy tam pod ovocnými stromy v Kurumanu položit otázku, jejímž výsledkem bylo, že jsem se roku 1844 spojil v manželském svazku s nejstarší dcerou Dr. Moffata, Marií.“ Dodnes si černí bratři a sestry ukazují zvláštní mandlovník, pod nímž si David s Marií vyznali upřímnou lásku. Je zajímavé, že jako mnozí mužové, Livingstone si nemohl zapamatovat datum své vlastní svatby. Ve skutečnosti to bylo rok po jejich prvním setkání — 2. ledna roku 1845, kdy těmto dvěma pozeňnal Dr. Moffat v kurumanském sboru, který dodnes stojí. Neobdrželi žádný oddací list. Jen ve sborové knize je o tom zpráva, zapsaná vlastní rukou misionáře Moffata.

Manželství těchto dvou bylo vskutku ideální. Výborně se k sobě hodili. Slečna Moffatová byla vychována v Africe, a tím měla dobrý předpoklad stát se manželkou misijního průkopníka. Podle vzoru své vzácné matky byla Marie výbornou hospodyní, měla pravé křesťanské vzdělání a velmi jemný cit. — David pohrdal jakýmkoli přepychem, ale mluvil vždy nadšeně o pohodlí a zjemnění, které mu vnesla do života jeho manželka. I největší jeho obdivovatelé praví, že ani Livingstone nedosáhl

tak velkých úspěchů ve svém životě, kdyby jej jeho věrná Marie nebyla povzbuzovala a podpírala. Podobně jako on i ona takřka ignorovala tvrdost života. Málokterá mladá žena a matka snad mohla mít tvrdší úděl. Davidova oddanost Marii byla hluboká, až demonstrativní. Nucené oddělení v době dlouhých cest bylo pro ně oba velkou obětí, zvláště pro ni, která byla na něm citem tolik závislá a musela tím nést onu těžší část břemene. Její smrt roku 1862 byla pro Davida otřesnou ránou, z které se nikdy cele nezotavil. Třeba poznamenat, že tento africký badatel kromě své manželky téměř nepoznal vliv žen ve svém životě. Matčina láska oblažovala tvrdé dny jeho dětství v Blantyre, kde vládl spíše otec. David, který měl tak bohatou korespondenci, nedopisoval si s žádnými ženami kromě svých sester a tchyně. Proto tím vroucněji byl oddán své Marii.

Mladý manželský pár nastoupil společnou cestu života s velkým nadšením. Práce v Mabotsa, kde byl jejich první společný domov, nebyla však snadná. Lidé tu byli neobyčejně pověřiví a nepřístupní. Těžkosti však Davida jen pobízely k činnosti. Marie vedla dětskou školkou a David kázal a konal sto různých prací. Tehdy řekl: „Mám před sebou radostný pohled na skutečnou misionářskou práci. Všechno, co jsem dosud konal, byla jen příprava. Mám také velký plán zakládat školy, ale jako všechno, do čeho jsem se pustil, i toto pokládám jen za svou povinnost a jsem do toho zamilován.“ Tento rok plný štěstí přinesl však s sebou i smutné zklamání. David chtěl umožnit mladým Afričanům, aby se vzdělávali v se-

ale byl trochu urážlivý a někdy zveličoval malé těžkosti. Měl osmnáctiletou zkušenost, na které si také zakládal. V očích Afričanů byl samozřejmě mladší misionář schopnější než starý. Bratr Edwards to těžce nesl, že musí hrát druhé housle mladšímu. Napsal o své bolesti také misijním ředitelům. Je pravdou, že Livingstone byl tak silnou osobností, že ať se nacházel v jakékoli společnosti, musel ji vést. U takových lidí pak existuje i nebezpečí, že by vládli. Lovce Oswell, jeden z jeho nejlepších a vážených přátel, píše o něm: „Jeden rys jeho charakteru byl — dělat přesně to, co si předsedával... Jeho styl vládnout nebyl dle latinského „sic volo, sic ugeo“ (tak chci, tak poroučím), ale bylo to klidné rozhodnutí provést své plány svým vlastním způsobem, aniž by se cítil vázán podávat nějaký důvod nebo další vysvětlení než ono, že má úmysl činit tak a tak. Byla to pro něj úžasná pomoc, neboť tím se stal nanejvýš soběstačným, a kdyby nebyl býval takový, nebyl by mohl vykonat ani polovinu toho, co vykonal.“

Livingstonova práce byla divem a on sám byl divem Boží milosti. Velikosti jeho díla však porozumíme, když vezmeme v úvahu, že i jeho dobré úsilí muselo mít své hranice a že i u něho se dá mluvit o slabosti síly. Jeho bojování nebylo jen „proti knížactvu a mocnostem“, ale jako u všech lidí také proti sobě samému. Snad můžeme říci, že ve své velké snaze konat průkopnickou práci se v mnohém podobal apoštolu Pavlovi, který praví k Římanům 15, 20: „Tak byv žádostiv kázat evangelium, kdež ani jmenován nebyl Kristus, abych na cizí základ nestavěl.“ I Pavlovu sílu Bůh často krotil různými zklamáními a nepochopením ze strany bratří i nemocemi, takže mohl zvolat: „Když mdlím, tehdy silen jsem.“ 2 Korintským 12, 10.

Jak se dalo očekávat, ředitelé Londýnské misijní společnosti neměli plné pochopení pro tohoto misionáře „nadměrné velikosti“. Domnívali se, že je nevyrovnaný a impulsivní. Projevili málo ochoty podporovat jeho plány. Všechny tyto věci Davida velmi překvapily a sklíčily. Jeho jediným přáním bylo žít v míru se všemi a pokračovat ve velikém díle. To však nemohl konat v atmosféře kritiky a rozčilování. Vyřešil celý problém svým vlastním hrdinským způsobem. Postoupil svému kolegovi misijní stanici, kterou tak pracně vystavěl a kterou ruka jeho jemné Marie proměnila v útulný domov. Odešel znovu dál na sever. Nebyl to lehký odchod. Podle vzoru svého tchána založil tu pěknou zahradu a jistě ji nerad opouštěl. Kromě toho tu byla i finanční nesnáz. Misijní společnost nerada povolovala časté změny spojené s výlohami. A tak byl David nucen hradit i velkou část výdajů.

Bratr Edwards byl tak dojat velkodušností kolegova, že prohlásil, že kdyby byl dříve znal úmysl Livingstonův odstěhovat se, nebyl by proti němu nikdy mluvil. Jistě však i tato událost posloužila k dobru oběma misionářům i dílu Božímu. Měl-li David vykonat tu úžasnou práci, která byla teprve před ním, nemohl být omezován žádným kolegou ve svém výhledu. Od nynějška, kromě krátké výpravy do Zambezi, pracoval Livingstone sám.

Bůh má ve své dříve různé nástroje. Jde jen o to, abychom byli ochotni nechat se svým Místrem použít kdykoli a kdekoli.

(Pokračování)

zvláštní jemnosti své ženy. Brzy po svatbě napsal o ní mladý David v soukromém dopise: „Není romantická, ale je to skutečná dáma; malé, silnější, černovlasé děvče, houževnaté — a je vším, co chci.“ To nejcharakterističtější napsal o ní ve slovech: „... je vším, co chci.“ Několik dochovaných fotografií ukazuje silnější ženu s dobrými očima a jasným čelem. Byla úzkostlivě čistotná a pečlivá o svůj zevnějšek i v nepohodlí afrického cestování. I v cestovním voze dovedla vytvořit atmosféru pohodlného domova. Livingstone by nebyl nikdy dosáhl

mináři pro evangelisty. Předložil proto svým kolegům plán na novou školu evangelistů. Ale nedostalo se mu podpory. Někteří se domnívali, že není pro to vhodná doba a jiní byli dokonce tak nelaskaví, že jej obviňovali z osobních pohnutek. Prý si chtěl získat přízeň u misijních ředitelů a toužil stát se profesorem! To jej velice zarmoutilo a tento osten zůstal dlouho v jeho duši. Vzdal se proto plánu, který později provedly jiné ruce.

V Mabotsa vznikla ještě další nesnáz. Edwards byl bezpochyby dobrý misionář,

POSELSTVÍ MASÁDY

KAŽDÝ ČTENÁŘ BIBLE ZNÁ OD počátku dějiny národa izraelského. Počínaje dvanácti syny Jákobovými a jejich příchodem do Egypta, seznamuje se na stránkách Písma s historií Bohem vyvoleného národa. Jsou mu představeny všechny velké postavy Izraele, dočítá se o jeho vítězství i porážkách, sleduje zprávy o slavných dnech, kdy se Bůh ke svému lidu přiznával. Dočte se ale i o bolestech a utrpeních, které jej často stíhaly, kdy se od Hospodina odvracel. K posledním důvěrným setkáním s izraelským národem dochází na stránkách evangelií, kde svévolně dohrává svoji roli vyvoleného lidu a na scéně dějin se objevují křesťané, kteří jako „duchovní Izrael“ přebírají mandát božského pověření, aby na světě uchovali známost Stvořitele a jeho poselství lásky předávali jako pochodeň, jež nemá do konce dějin uhasnout.

Tak se stává, že čtenář Písma vyslechne verdikt, který nad sebou sami Židé vynесли, když převzali odpovědnost za Ježíšovu smrt, volajíce: „Krev jeho na nás a na naše děti“ (Mat 27, 25), doprovodí je ještě na Golgotu a tam se s nimi jako s hrdiny biblických dějů rozloučí. Potom už jen zpovzdálí sleduje, jak se na nich v dějinách vyplnila jejich vlastní kletba a jak se rozplynuli v moři národů. Ani dějepisci jim už nevěnují mnoho pozornosti. Jsou to obyčejně jen strohé zmínky o zničení Jeruzaléma, kterými zprávy o Izraelitech končí.

A přece jsou k dispozici zajímavé a významné materiály, jejichž autentičností byla právě v posledních letech potvrzena. Tak např. můžeme čerpat ze spisů židovského historika Josepha Flavie, který popsal události, jimiž se dějiny starého Izraele uzavírají. Popsal je opravdu živě. Čtenář má chvílemi dojem, že pisatel až příliš popustil uzdu své fantazii. Archeologové a dějepisci však měli v poslední době možnost ověřit si na příslušných historických místech mnohé podrobnosti, které dotvrzují pravdivost oněch dávných zpráv.

Josephus Flavius byl svého času „generálem“ v židovské armádě. Přišla

však chvíle kdy obrátil, Židy zradil a spojil se s Římany. Nedivme se proto, že ve svých spisech často polemizuje s názory svého vlastního lidu. Jak jsme již výše uvedli, jsou to právě bohaté nálezy historických materiálů, které potvrzují, že Josephus Flavius události popsal věrně a bez nadsázky.

A těmto historickým i mnohým biblickým zprávám porozumíme lépe, jestliže se seznámíme s místy, kde se četné události odehrály. Jedním takovým je Masáda.

S výjimkou Kristova hrobu je v biblických zemích jen velmi málo míst, které by byly zajímavější než Masáda.

V běžných historických zprávách se o ní téměř nedovíme. Jsou mnozí historikové, kteří se sice zmíní o událostech jež se k ní váží, ale namnoze neuvádějí ani její název. Vezměme např. před časem vydané encyklopedické dílo „ABC — světových dějin“. Čtenář zde má možnost získat stručný přehled všech významných historických událostí. Je ovšem pochopitelné, že mu zůstávají skryty četné tragédie, jež se za stručnými zprávami skrývají.

Vezměme si nyní zmíněné dílo a nechme se jeho strohou zprávou uvést do posledních let dějin izraelského národa:

„Po smrti Herodesa Agrippy (41 — 44) se stalo Judsko římskou provincií. Oporou římské moci v Palestině byli helénizovaní boháči (statkáři) — saduceové. Farizeové měli stoupence zejména v zámožnějším městském obyvatelstvu. Konflikty mezi obyvatelstvem a římskými úřady vedly roku 66 k pobití římské posádky v Jeruzalémě a k povstání. V čelo římského vojska byl postaven konzul Titus Flavius Vespasianus. Farizeové, kteří zpočátku stáli v čele povstání, se klonili k uzavření míru s Římany a do čela se dostali demokratičtí zélóti, které podporovali zejména rolníci, drobní řemeslníci a obchodníci, a radikální sikariové, kteří vyjadřovali zájmy nejchudších vrstev (i bývalých otroků) a byli stoupenci teroristických akcí. Jeruzalém padl roku 70, avšak zbytky povstalců se udržely v oblasti u Mrtvého moře až do roku 73. Průběh války sepsal její účastník, židovský historik Flavius Josephus.“ (str. 135).

Potud stručná zpráva historiků, která končí strohým sdělením: „Jeruzalém padl roku 70, avšak zbytky povstalců se udržely v oblasti u Mrtvého moře až do roku 73.“ Zalistujeme-li však ve starých análech a vyslechneme-li též, co nám k tomu dnes mohou dodat archeologové, otevře se před námi panoramatický obraz tragického závěru jedné etapy dějin izraelského národa.

Když pod vedením zélótů v roce 66 po Kr. Židé povstali proti římské nadvládě, věřili pevně ve vítězství. I když neměli převahu vojska a zbraní, přece se spoléhali na odvahu a duchaplnost. Nakonec však porážku neodvrátili. Nádherný jeruzalémský chrám byl vypálen a město samo se stalo hromadou sutin. Nejtragičtější však bylo, že v této válce nebojovali Židé jen proti Římanům, ale

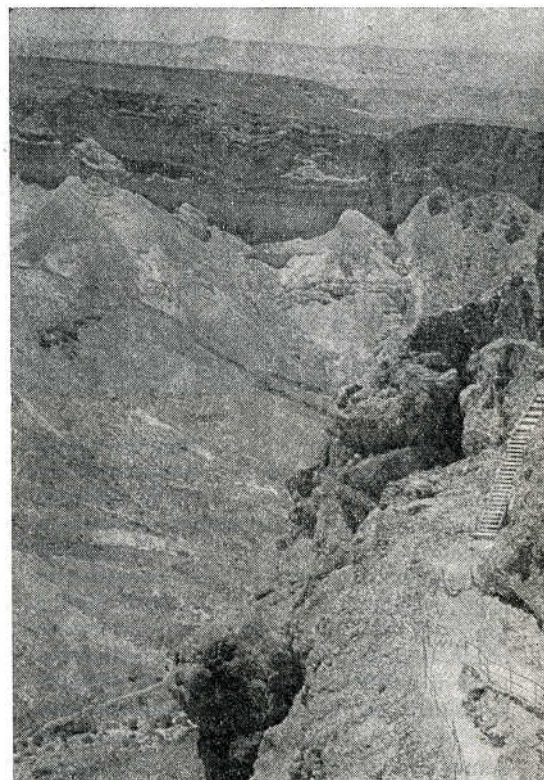
i mezi sebou navzájem. Byla to vlastně i občanská válka.

Zdálo se, že při této katastrofě bude židovský národ úplně vyhlazen. Vždyť jich 1 337 000 padlo a statisíce jich byly odvezeny do otroctví. Po osmdesátém čtvrtém dnu obléhání byly zastaveny chrámové služby, jež až do té doby kněží nepřetržitě vykonávali. Budova chrámu byla jedinečnou a nádhernou stavbou, která neměla obdoby. Když císař Titus, jenž velel římskému vojsku, hleděl s Antoniovou věží na toto skvělé dílo, dal příkaz, aby chrám zůstal uchován. Jeden z jeho vojáků však pohrdl tímto rozkazem, vhodil do něj hořící pochodeň a za krátkou chvíli byla celá budova v jediném plameni. Říká se, že i Římané plakali, když viděli toto dílo zkázy.

Židé byli na svůj chrám opravdu hrdi. Vždyť to byla vskutku jedna z nejkrásnějších staveb, jakou kdy lidská ruka vytvořila. Nezapomeňme na svědectví učedníků, kteří zaznamenali Ježíšova slova, jež se slzami v očích nad městem a chrámem pronesl: „Přijdou na tebe dni, kdy tě nepřátelé obklopí náspem, obklíčí tě a sevrou odevsad, srovnají se zemí tebe i tvé děti v tobě, nenechají v tobě kámen na kameni.“ (Luk 19, 43. 44) Tato smutná předpověď se doslova naplnila. Chrám byl nejenom vypálen, ale lidé později hledali ve zříceninách roztavené zlato, a tak celé území chrámu rozryli a překopali.

Herodes Veliký vybudoval kolem roku 30 př. Kr. na západním pobřeží Mrtvého moře pevnost, která se nazývala Masáda. Po jeho smrti ji na řadu let okupovala římská posádka. Když v Jeruzalémě vypuklo ono krvavé povstání, podařilo se několika příslušníkům skupiny zélótů z hrůzného pekla ve městě uniknout. Vydali se na jih do této pevnosti. Podařilo se jim proniknout

Jako nedobytná pevnost se kdysi Masáda hrdě vypínala

dovnitř, kde nejprve zabili strážce a pak Masádu obsadili. Zde si zřídili své hlavní sídlo a rozhodli se stůj co stůj odolat nepříteli. Tak se Masáda stala poslední baštou Izraelitů v zemi. Na ní se tedy držely „zbytky povstalců až do roku 73“, jak jsme četli v dějinách.

Než půjdeme dále v popise událostí, jež se zde staly, povězte si něco o Masádě samé.

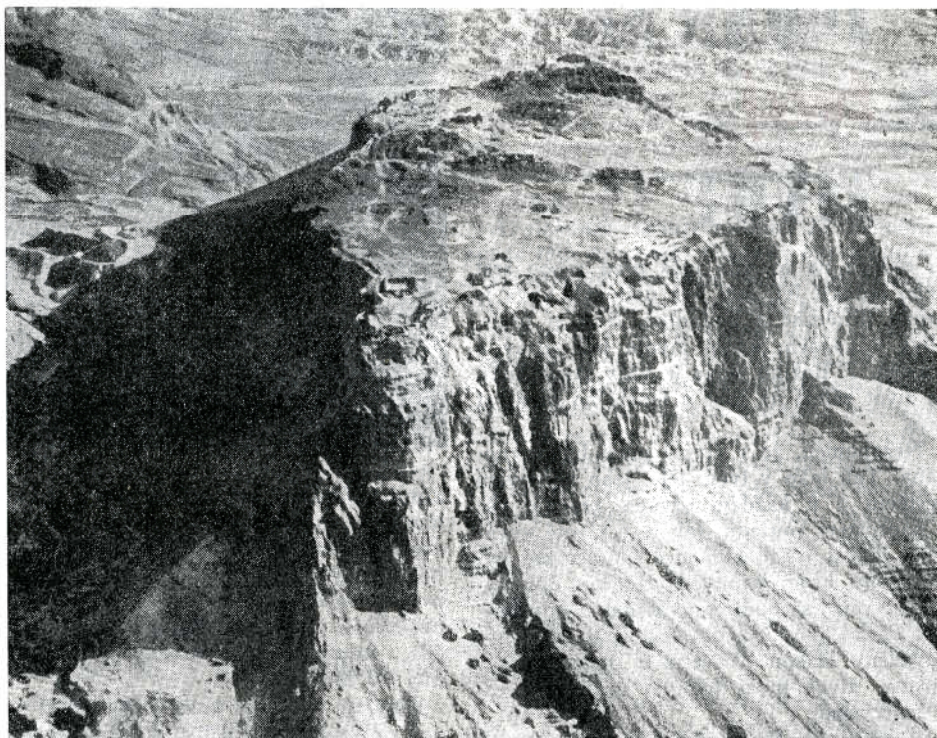
Hebrejský název Masáda znamená v překladu „pevnost“. Toto jedinečné místo poprvé opevnil Alexander Jónathán, který byl v letech 103–76 př. Kr. nejvyšším židovským knězem. Velké změny zde provedl Herodes Veliký, jenž byl přesvědčen, že toto pusté místo v horách se může stát nedobytnou pevností.

Masáda je vlastně náhorní plošina asi 600 metrů dlouhá a přes 200 metrů široká. Herodes ji obehnal dvojitou zdí a v pevnosti postavil obrovská skladiště potravin. Zřídil zde také nádrže, které pojmuly více než 4 000 litrů vody.

Masádu začal Herodes budovat ze strachu před Židy. Když mu však egyptská královna Kleopatra pohrozila, že Judsko odřízne a připojí ke svému království, jeho obavy vzrostly. Proto začal počítat s tím, že Masáda se stane útočištěm pro něj i jeho rodinu. Postavil zde tedy tři paláce a kolem nich celou řadu domů pro služebníky a hosty. Ve všech byly zařízeny teplé i studené lázně. Kromě toho zde měl k dispozici dva velké bazény. Největší z nich — plavecký — byl opatřen četnými šatnami. Je samozřejmé, že nikde nechyběl až extrémní přepych.

Potravin a jiné zboží bylo možno uložit ve skladištích v takovém množství, že skýtaly zásoby na celou řadu let. Navíc byla půda na Masádě mnohem úrodnější než dole v údolí, a tak tam otroci pěstovali zeleninu a stromy.

tvého moře. Dnes nám ji připomínají šedé ruiny

Snímek pořízený z letadla. (Pohled z jihu na sever.)

Ze tří paláců byl nejzajímavější ten, který stál na severním okraji náhorní plošiny. Byl 60 metrů dlouhý a 48 metrů široký a měl tři části: Obytný dům, přijímací dům a dům pro služebnictvo. Zdálo se, jakoby visel nad velkou propastí. Tak skýtal báječný pohled do údolí a na modré vody Mrtvého moře, ale jeho poloha mu zajišťovala i přirozenou cirkulaci čerstvého vzduchu, což bylo v horkých dnech neocenitelnou předností.

Masáda byla na tehdejší způsob boje téměř nedobytnou pevností. Kolem dokola byly jen strmé a naprosto nepřístupné skály. Pouze na dvou místech byl na skálu nesnadný přístup. Jak uvádí Josephus Flavius, nazývali lidé jednu z cest „hadem“, protože byla úzká a klikatá. „Je vylámaná okolo výstupků srázů a častokrát se obrací nazpátek a opět se protahující, stěží se dostává kupředu,“ píše Flavius a dodává: „Kdo po ní kráčí, musí střídavě jednou nohou pevně našlapovat. Hrozí tu jistá záhuba. Z obou stran totiž zejí srázné hlubiny, které jsou s to svou strašlivostí každého zbavit odvahy.“

Toto tak těžce přístupné místo nechal Herodes po celém obvodu ohradit hradbami z bílého kamene. Byly asi 6 metrů vysoké a necelé 4 metry široké. Nad nimi se tyčilo sedmatřicet věží asi 25 metrů vysokých. Královský palác měl navíc svou vlastní hradbu, jež měla v rozích věže, vysoké asi 30 metrů.

Na Masádě bylo též vytesáno ve skalách mnoho nádrží na zadržování vody, takže jí zde nikdy nebyl nedostatek. Nešlo však jen o zajištění vody. V pevnosti bylo dostatečné množství ostatních zásob. Citujeme dále opět Josepha Flavie: „Ještě více však by se kdokoli podivil skvělé hojnosti a trvanlivosti zásob uvnitř uložených. Bylo tu usklad-

něno mnoho obilí, které mohlo stačit na dlouhou dobu, vína i oleje bylo mnoho, dále tu byly hromady rozličných plodů, luštěnin a datlí. Když se Eleazar se sikarii lstí stal pánem hradu (o Eleazarovi bude ještě zmínka — pozn. red.), našel to vše svěží a v ničem to nezůstávalo za věcmi uloženými nedávno, ačkoli od času, kdy byly zásoby připraveny, až do dobytí od Římanů uplynulo skoro sto let. Nicméně i Římané shledali, že zbytky plodin jsou nezkažené. Nezmýlil by se asi, kdo by měl za to, že příčinou té trvanlivosti je ovzduší, které je ve výši okolo vrcholu prosté vši zemité a špinavé příměsi. Nalezlo se tam také množství všeliké zbroje, které tam také dal uložit, aby postačilo pro deset tisíc mužů, nezpracované železo a měď, jakož i olovo, ježto k přípravě došlo z důležitých příčin.“ (Válka židovská, str. 429)

Tak se tedy Herodes zajistil ze strachu před Židy a hlavně před Kleopatrou. Zajistil se lépe, než onen bohatec z Jeruzaléma, který nastavěl stodoly a v nich shromáždil úrodu a zboží se slovy: „Duše, máš mnoho statků uložených na mnoho let. Odpočívej, jez, pij, buď veselá!“ Ale Bůh mu řekl: „Pošetilče, této noci požádají od tebe zpět tvou duši, a čím bude to, co jsi připravil?“ Tak je s tím, kdo sobě ukládá poklady, a není bohat pro Boha.“ (Luk 12, 19–21)

Herodes se zabezpečil, ale přišel den, kdy musel vydat zpět svůj život. A čím to bylo? Jeden čas lupičů, nějakou dobu římských vojáků, potom židovských vzbouřenců a dnes...? Dnes Masáda potvrzuje pravdivost svědectví Písma, že „zde nemáme trvalého města“. (Žid 13, 14) A v tom je jedno poselství Masády.

(Pokračování příště)

JEDNÁ SE o tvůj ŽIVOT

Bez ohledu na to, zda máš před sebou šest nebo šedesát let, měl bys usilovat, abys je prožil příjemně a hodnotně. Bůh si přeje, abys v každém údobí života byl zdravý a šťasten. Z Božího slova je však jasně znát, že život záleží na tobě a musíš ho prožívat sám.

Nezapomeň, že v životě musí být rovnováha. Tak jako v tvém těle, jeho nervovém systému a v každém orgánu pracuje vše v naprostém souladu, tak je v životě vyvážená radost i žal. Dokonce i práce má být vyvážená hrou, zábavou. Hodiny činnosti musí vystřídat hodiny uvolnění a odpočinku. Láska a náchylnost k člověku mají být vyváženy láskou a úctou k Bohu. Krátce řečeno: život musí být po každé stránce v rovnováze.

V bibli nám Bůh radí: „Střídmi buďte ve všem.“ A ten, kdo se řídí radou této vzácné knihy, obvykle využívá život dobře. Jeho denní činnost je vyrovnaná, žije zdravě a získává výhody: svěží vzhled, jasnější pohled a svižnější krok než ten, kdo se životem žene, nemá čas jej prožívat a nepamatuje na své tělo a jeho potřeby.

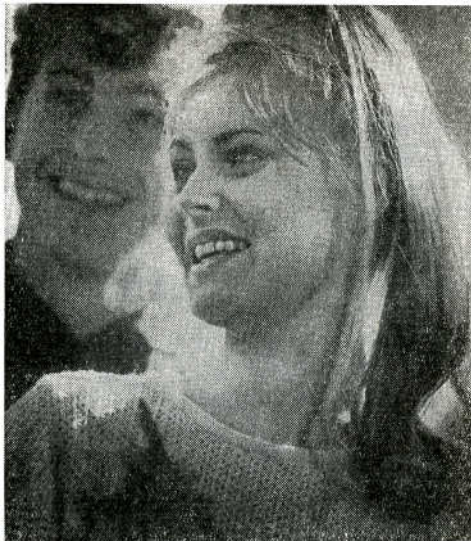
Svým pacientům v ordinaci často radím a s oblibou říkám: „Život je jako akordeon. Jeho struny můžeme natáhnout nebo přitáhnout.“ Bůh nás učinil jako svobodné morální bytosti a můžeme žít podle svého. On nám dal ovšem také určité základní zdravotní zásady a budeme-li se jimi řídit, můžeme žít déle, užitečněji a šťastněji. Zanedbáme-li tato základní pravidla a stlačíme-li život dobrovolně do tobolek na peníze, můžeme si jej zkrátit na minimum.

Život je tedy tvůj, a proto ho prožij, jak se patří. Dbej však na rovnováhu, važ si ho a snaž se jej využít dobře a ke štěstí sobě i jiným. Jenom vyrovnaný život přináší uspokojení.

JAKÉ JSOU ZÁKONY, KTERÉ PRODLUŽUJÍ ŽIVOT?

Snad bude nejlépe, když se podíváme na některé starší lidi, kteří žili úspěšně a přečkali své druhy. Jistý lékař provedl před časem průzkum mezi osmdesátníky. Nezjistil, že by tito zdraví starouškové snídali jakousi kouzelnou směs. Za své zdraví nedvěřili nějakému vitamínovému koktajlu. Nebyl to ani mimořádný tělocvik nebo neobvyklé životní prostředí, které by přispělo jejich dlouhověkosti. Lékař zjistil pouze jednoho společného činitele: všichni žili střídme.

Titó lidé nebyli dřiči, kteří přepínají své síly a přepracovávají se, a většinou neholdovali kouření a pití. Byli to prostě poklidní, pružní a příjemní starouškové. Každý den vykonali kus práce, ale nepřeháněli to. Byli vnitřně spokojeni a šťastni. Dokonce věnovali trochu času i hře. Denně měli dost pohybu na čerstvém vzduchu. Třikrát denně jedli pestrá, ale střídma stravu, měli čisté svědomí a spali zdravě jako nemluvíčata. I když se v mnohém lišili, v jednom byli jed-

notní. Všichni se vyznačovali střídmostí — střídmostí ve všem. Považovali své tělo za chrám a ne za hospodu. Přezili mnoho svých přátel, měli za sebou plný, bohatý život, a ani ve vysokém stáří nepodlehli nečinnosti ani samotářství. Byli duševně čilí, i když dávno překročili biblickou hranici 70 let.

Doufám, že moje řádky nebudete považovat za kázání, ale spíše za jemnou připomínku, že stojí za to žít a že chceme-li život zachovat, musíme mít správné životní zvyky.

Zdraví je skutečný dar, který Bůh dává do vínku téměř každému. Co potom člověk se svým tělem dělá, to záleží z velké části na výchově a na jeho svědomí a inteligenci. Dnes lidé vědí o těle i jeho funkci tolik, že

Právem můžeme říci, že život je jako kolo, které se skládá ze tří dílů: práce, odpočinku a lásky. Všechny tyto díly musí být stejné a souměrné, aby se kolo života otáčelo klidně.

Neznáš mnohé mezi sousedy, příbuznými nebo i členy rodiny, kteří nejsou vyrovnaní? Neznáš lidi, jejichž život je poněkud jednostranný? Možná, že tvůj soused je na svá léta příliš pracovitý a nikdy nemá čas na pobavení. Soustavně pracuje 14–18 hodin denně. Možná, že své ženě od prvního výročí svatby ještě nepřinesl květiny. Projevuje svou lásku jen letným polibkem na tvář a už se řítí ven.

Žijeme-li nerozvážně, bez jediné myšlenky na své zdraví nebo na způsob svého života, můžeme snadno klopýtnout a padnout. Nemůžeme se jeden den přetěžovat a myslet si, že až zítra si odpočinem. Tak to Bůh ne-

by při pokroku moderní medicíny měli žít mnohem déle. Ale dlouhověkost je podmíněna skutečností, že si každý žijeme svůj život sám a že musíme pečovat sami o sebe.

V mládí bývá člověk tak zdravý, že o tom ani nepřemýšlí. Zdá se mu, že má úžasné rezervy a neomezené zdroje energie. Ale s přibývajícím rokem se zásoby neustále zmenšují, život se jeví vzácnější a mnohý nemá již dostatek sil k dosažení ideálů. Člověk má více práce a méně času. Nápor života doráží na jeho omezené rezervy a on pak prožívá napětí a stísněnost.

Mladým čtenářům bych rád proto připomenul: „Uchovejte si zdraví. Pečujte o své tělo, dokud jste zdraví, abyste měli mimořádnou rezervu do starších let.“ Chlapci a děvčata totiž plně využívají život a nedovedou si ani představit, že by mohli být někdy nemocní, unavení nebo staří. Kdybychom mohli mladé lidi uchránit před zhoubnými vlivy moderního života, mohli bychom jim doslova přidat let.

Mladý člověk, který nekouří a nepije, má dostatek spánku, všestrannou stravu a vyhýbá se sladkostem, tukům a škrobovinám, který uchová své tělo při síle a v čistotě, bude rozhodně zdravější. A jestliže se něčí život skládá z dobrých zvyků, pak musí být i ten, kdo ho prožívá, povětšinou dobrý. Je to tak prostě!

Rodiče, snažte se proto být svým dětem nejllepšími vůdci a současně jim buďte dobrým příkladem v životěsprávě. Zajistíte si tím více zdraví a štěstí v rodině.

Jedná se o tvůj život, a proto jej využij co nejlépe!

MUDr. A. K.

měl v úmyslu. Naopak, stanovil rovnováhu dnů. Den se střídá s nocí; světlé hodiny jsou vyhrazeny práci, tmavé spánku. I roční období se střídají: Léto se zimou a jaro s podzimem.

Bůh také přikázal, aby po odpočinku následovala práce. Jinými slovy řečeno: do všeho na světě Bůh vložil rytmus. Každý hudebník nám řekne, že hudba bez rytmu by nebyla hudbou. A jak vznikají jednotlivé tóny? Pauzami. Tóny bez odsazení, bez přestávek, tvoří prostě hluk. Ale tóny k odmlčení představují rytmus a hudbu. A má-li náš život tvořit rytmus, musí se práce vystřídat s odpočinkem.

Prožijte každý den v rovnováze. Udělejte si právě tak čas na příjemné stránky života, jako na nezbytnost. Měj čas pro své zdraví, protože jeho uchování vyžaduje čas a jen ten, kdo si pro sebe udělá čas, může získat tento cenný poklad.

Slib sám sobě, že dnešní den prožiješ rozumně, protože — zítřek nemusíš třeba prožít. Kolik tvých známých už řeklo: „Letos si nemůžu vzít dovolenou.“ A tak ji odkládají každým rokem, až za patnáct let zestárnou natolik, že dovolenou ani nevychutnají.

Jeden můj přítel žil také tak. Stále měl mnoho práce a zase jen práce a na odpočinek ani nepomyslel. Jednoho léta se však přece rozhodl, že práce nechá a pojede na dovolenou. Bylo to poprvé za patnáct let. Naložil rodinu do auta a jel den a noc, jen aby mu zůstalo co nejvíce volna na pobyt v přírodě. Když dorazili na místo, přepadla ho krutá bolest v hrudi. Zavolali lékaře, který přišel, ale nemohl již pomoci, protože Karel byl mrtev. Infarkt v triapadesáti letech. Příčina: příliš málo odpočinku, přepracování, ustaranost.

Nezapomeň, že dodržování zásadních zdravotních zákonů tě ochrání nejenom před jednou nemocí, ale před mnohými chorobami. Nezáleží totiž na tom, máš-li sklon k žaludečním vředům či k srdečnímu onemocnění nebo tuberkulóze; dobrá strava, odpočinek, čerstvý vzduch, slunce, střídání životopráva a péče lékaře ti pomohou tyto nemoci zdolat.

Shrňme si proto několik základních zdravotních zásad:

1. Dobrá strava, přizpůsobená potřebám těla. Nesmí jen lechtat chuťové buňky.

2. Pij hodně vody. Šest až osm sklenic denně. Nezapomeň, že tvůj krevní oběh představuje tok tvého života a voda je životodárný element.

3. Zhluboka dýchej. Čerstvý vzduch obsahuje kyslík a ten je další podmínkou života. Jen on dává člověku duševní svěžest a tělesné zdraví.

4. Pohyb. Mnozí to sice považují za zastaralý názor, ale Bůh prohlásil, že si má člověk denní chléb vydělávat v potu tváře. Nezapomínej-li se v práci, měli bychom se zapotit při nějaké jiné činnosti venku. (Např. při chůzi, při práci na zahrádce nebo při nějakém sportu.) Činnost dodává tělu pružnost a prodlužuje život.

5. Varuj se dráždivých — kávy, čaje, alkoholu, dráždivého koření a kouření. Je dokázáno, že tyto látky zdraví přímo ohrožují. Proč bys je tedy měl užívat?

6. Čistota — uvnitř i vnějš. Chce-li mít zdravou pokožku a čisté tělo, musíme se denně koupat nebo omývat a nosit čisté prádlo. Také nezapomeňme na hygienický požadavek střev — každodenní vyprazdňování.

7. Čisté svědomí. Když jsem se jednoho významného činitele tázal na podstatu jeho šťastného života, řekl mi: „Mám čisté svědomí a dobrý spánek.“ K duševnímu klidu významně přispívá, máš-li uvnitř klid a vycházíš-li dobře s lidmi i Bohem.

8. Spánek. Každý člověk, starý i mladý, potřebuje denně osm hodin spánku. Duševní pracovníci potřebují více spánku než lidé pracující fyzicky. Před spaním si pořádně protáhni svaly a udržuj si duševní klid. Nebudeš trpět nespavostí.

9. S ničím nepospíchej. Musíš mít čas žít, čas myslit, čas se smát, čas být šťasten. Jinými slovy, musíš mít šťastný a klidný duševní rozhled. Život není tak černý, jak se ti jeví v pondělí ráno po volné neděli. Pamatuj na to, že můžeš žít současně jen jeden život. A umíš-li si, že budeš

ve všem podnikání šťasten, určitě toho docílíš. Štěstí je v podstatě stav mysli. Je obsaženo v radostných myšlenkách, v úsměvu, smíchu, v dobrých skutcích a v blahém uspokojení z toho, žeš někomu mohl prokázat něco pěkného. Ale to vše vyžaduje čas. Nechceš-li věnovat svůj čas, nemůžeš očekávat úroky — zdraví a štěstí.

10. Chod k lékaři. Jednou za rok se dej vyšetřit lékařem; dvakrát za rok si dojdí na zubní prohlídku. Je to vlastně dobrá zdravotní pojistka, kdy se mají podchytyt závady, dokud jsou malé a léčitelné. Nečekej, až se rozrostou.

Nezapomeň, že i rakovina se dá vyléčit, když je objevena včas. Dokonce můžeme říci, že ze všech degenerativních nemocí tato nemoc se dá v počátečním stadiu vyléčit nejlépe. Záleží však převážně na příslušných jedincích, je-li včas odhalena. Je proto nutné včas věnovat pozornost některým varovným signálům, které sice nemusí vždy hlásit nebezpečí rakoviny, ale někdy bývají jejím symptomem:

- a) Každá nehojící se rána.
- b) Všechny bulky nebo zatvrdliny na prsou a jinde.
- c) Neobvyklé krvácení nebo výtok.
- d) Jakákoli změna mateřského znaménka nebo bradavice.

e) Úporné, špatné trávení a polykací potíže.

f) Trvalý chrapot nebo kašel.

g) Jakákoli změna ve stolici (ve vyprazdňování).

Jak jsem uvedl, tyto příznaky nemusí vždy znamenat rakovinu. Přesto bys však měl jít k lékaři, abys měl jistotu. Jedině on to posoudí.

A nakonec nezapomeňme, že nemáme pouze tělo a mozek. Chceš-li být klidným a spokojeným člověkem, musí být veškeré části tvé bytosti v dokonalém souladu. Pamatuj proto i na vyrovnaný duševní život. Poukázali jsme si na zákony lidského zdraví. A zákony duševního zdraví jsou stejně prosté. Duševní hygiena znamená převážně radostný rozhled s hlavou vzhůru, bez ustaranosti a přílišného životního pesimismu.

Chce-li ovšem být člověk zcela bez duševního napětí a zmatku v duši, musí mít čisté svědomí před Bohem. Lékař ti do duše nevidí. Tento poslední rozbor si musíš udělat sám ve svém pokojíku nebo na osamělé lesní cestě. Uveď svou duši do souladu s Bohem a tím učiníš poslední krok k dokonalé rovnováze.

Harmonické soužití s Bohem je právě tak důležité jako zdravá strava. Ježíš prohlásil: „Ne samým chlebem živ bude člověk.“

Dr. J. F.

UMĚNÍ CHTÍT

Na základě četných knih a časopisů, v nichž se klade důraz na nutnost výchovy vůle, lze dospět k závěru, že naše nynější generace si potřebuje obzvláště nutně osvojit umění chtít. Lidé se slabou vůlí nebo vůbec bez ní pochopitelně odjakživa nikdy nechybělo. Otázkou však je, zda v dřívějších dobách bylo také tolik nesamostatných bytostí, tak podléhajících cizí vůli, jako je tomu dnes.

Díváme-li se na dnešní dobu, budí podle svých vnějších charakteristik dojem, že je velmi čínorodá. Zdá se, že lidé v současné době znají hodnotu okamžiku a že ho také využívají. Všeobecně vzato, lidé ještě nikdy nebyli tak žádostiví peněz, jako je tomu v přítomné době. V důsledku toho se všude horečně pracuje. Bylo by však nesprávné zaměňovat vůli s pracovitostí nebo s projevy svěhlavosti, tvrdošíjnosti anebo zistnosti. Silnou vůlí není — jak se lidé většinou domnívají — síla a schopnost člověka houževnatě bojovat pro nějakou věc nebo myšlenku, dokud nenabude přesvědčení, že dosáhl cíle. Pod dojmem silné vůle rozumíme onu duševní sílu, jež nás uschopňuje k tomu, abychom uplatňovali naše zásady a ideály s neochvějnou vytrvalostí ve všech formách našeho jednání a rozhodování. Obchodník, který otevírá svůj obchod ráno a

zavírá jej večer vždy ve stejnou dobu, student, který po celé hodiny vysedává u knih nebo naslouchá přednáškám, zamilovaný, jenž svou vyvolenou zahrnuje pozornostmi — ti všichni mohou být velmi milými a přívětivými lidmi. To však neznamena, že by bezpodmínečně museli mít silnou vůli. Usměrnují svou snahu více či méně sobeckým způsobem k určitému cíli a doufají, že ho dosáhnou díky své fyzické vytrvalosti, intenzivnímu zájmu nebo nezkrotné vášni. Jakmile však odpadne perspektiva osobních výhod, ochabne zájem o předmět studia, ochladne horoucí vášně — pak často máme před sebou ubohého slabocha podobného loutce, ležící rovně a nehybně na podlaze, neboť se přetrhaly nitě, které ji pohybovaly.

Pravá síla vůle se projevuje v tom, že se člověk nenechá ovládat svými sklony a přáními, ale postaví se proti svým nízkým instinktům a čelí jim šlechtnými zásadami. Kdo se zřekne osobního pohodlí, aby se věnoval vysokému poslání, kdo se zasadí o blaho svých bližních, aniž by mu z toho plynuly osobní výhody, kdo navzdory překážkám slouží vědeckému bádání, nebo kdo umlčí v sobě nějakou nebezpečnou vášně, aby mohl dosáhnout vznešeného cíle, ten je opravdový hrdina vůle a takových je dnes, žel, málo.

V současné době je dokonce možno sílu vůle měřit. Dá se například dokázat, že ze sta našich současníků nanejvýš tři mají silnou vůli. Všichni ostatní jsou po této stránce více či méně slabší. O správnosti tohoto konstatování se můžeme snadno přesvědčit pomocí testů. Používá se při nich deseti-bodového systému hodnocení, přičemž si všimáme duševních schopností, jako například pozornosti, paměti a obrazotvornosti, které hodnotíme body od jednoho do deseti. Při tom se projeví, že uvedené schopnosti obvykle dostanou body mezi šesti a devíti, zatímco síla vůle se pohybuje mezi dvěma a šesti body. Tyto výsledky ukazují lépe než všechna většinou povrchní a nepřesná pozorování, jakou nemocí trpí lidé našeho století.

Pravděpodobně bychom se zhrozili, kdybychom mohli zjistit, jak mnoho je v našem okolí lidí se slabou vůlí. Nejdříve naši pozornost upoutají takoví, kteří napodobují všechno, co dělají druzí a nevidí v tom nic zvláštního, nýbrž něco zcela přirozeného. Dále existují lidé, kteří se přísně přidržují svých zvyklostí. Nastoupí-li nějakou cestu, jdou po ní směrem, který si jednou zvolili, jakoby provždy propadli zákonu setrvačnosti. Nejsou prostě schopni zastavit se ani na okamžik, aby uvažovali a uvědomili si, zda by snad neměli dělat něco jiného nebo zda to, čím se právě zaměstnávají, by se nedalo provádět jiným způsobem. Mimoto existují nestálí a náladoví lidé, kteří jsou ustavičně vykořisťováni ze své životní dráhy, ne však v důsledku překypující touhy po činnosti, nýbrž proto, že jim naprosto schází vytrvalost. Před každou nepatrnou těžkostí klesají na duchu. Co začali, nedokončí, a povinnosti, které převzali, zanedbávají, aby se prý mohli věnovat novým úkolům.

Čím to však je, že člověk může trpět nedostatkem síly, která je jak pro praktický, tak i pro mravní život stejně důležitá? Všimněme si nestálého člověka! Brzy zpozorujeme, jak se rychle ztrácí jeho duševní síly. Od vzrušení, které se ho zmocní vždy při zahájení nové činnosti, očekává příliv nových sil, aby mohl dále tvořit. Po nějakou dobu se skutečně pln zájmu věnuje další práci, a ta se mu také líbí. Dokud je práce pro něho nová, působí jako bezvadná vzpruha; její účinek je, žel, jen přechodný. Takový člověk pak opět pozvolna propadá svému starému lajdáctví, z něhož se může dostat jen tehdy, když ho začne vábit zase něco nového. K podobným závěrům můžeme dospět i u lidí žijících podle principu zvyklostí. I tento typ lidí má k dispozici jen nepatrnou energii a pohybuje se nejraději po vyšlapaných cestkách, protože to od něho vyžaduje nejméně námahy a přizpůsobování. Jak v prvním, tak i v druhém případě se tedy jedná o nedostatek duševní energie.

Vynasnažme se vypátrat příčinu takové slabosti! Těmto lidem opravdu schází právě duševní a ne tělesná síla, neboť přes svou slabou vůli jsou často schopni podivuhodných svalových výkonů, jsou-li podněcováni nějakým sobeckým cílem. Jejich nedostatek duševní energie pramení podle mého mínění z nesprávné výchovy. Člověk si musí zvyknout využívat sil za všech okolností, ale také je ovládat. Dříve byly děti trestány mnohem častěji než dnes, a při tom se často přehánělo. Tato chyba je dnes sice již

překonána, upadli jsme však do opačného extrému, neboť je zřejmá všeobecná snaha proměnit svět v dětský ráj. Dítě má právo na to, aby bylo předmětem péče a ošetřování. Avšak s touto péčí se často přehání. Znal jsem jednu matku, která svým neposlušným dětem vždy jen hrozila, že jim odpoledne ke svačině nedá koláč. Jakmile však přišla doba svačiny, žena pravidelně začínala uvažovat, že by to bylo nelidské nechat ubohé děti bez jídla; tak pokaždé dostaly pamlsky. Za takových okolností se nikdy nenaučily tomu, že se za každý přestupek dříve nebo později musí pykat. Jistě že měla matka právo měnit svá rozhodnutí, ale v takových případech měla trestat děti jiným způsobem. Tak si děti zvykly na to, že oznámené tresty nebyly vůbec prováděny, a vůbec se nedovedly ovládat. Byly si zcela jisty tím, že všechno mohou dělat bez trestně.

Dnes se dětem život usnadňuje, jak je to jen možné. Denní drobné domácí povinnosti se redukuje na co nejnižší míru, pokud se prostě vůbec nezruší. Naproti tomu se podniká všechno, co je jen možné, aby se zvýšil blahobyt dětí, jejich spokojenost a pohodlí, což lze považovat za správné, pokud to ovšem podporuje zdraví a rozumové síly. Existuje však velké nebezpečí, že si děti zvyknou dostávat všechno, co si přejí, a že se nemusejí ničeho zříkat. Vůči první bolestné zkušenosti nebo tváří v tvář prvnímu vážnému utrpení jsou proto bezradné a bezmocné. a zachovávají se nerozvázně nebo se zbaběle stahují do ústraní, aby s danou záležitostí neměly nic do činění.

V určitém věku se dítě snaží vytvářet si svou vlastní vůli, což však mnozí rodiče nepozorují. Jedná se o ono časové období, kdy se z chlapce stává mladý muž a z děvčete mladá dáma. Mladí lidé se v tomto časovém období nadchnou pro všechno, co je dobré a krásné, a jsou zdanlivě připraveni přinést jakoukoliv oběť, aby dosáhli svých ideálů. Z takového nadšení narůstají v netušeném rozsahu jejich síly. Naneštěstí dochází velmi často k tomu, že rodiče nebo starší přátelé, jež život notně zklamal, nebo kteří v životě úplně ztroskotali, se vysmívají jejich nadbytku mladistvého rozletu a jejich někdy fantastickým plánům. Místo toho, aby mladým lidem umožnili získat vlastní zkušenosti, čímž by se jejich vůle značně posílila, brzdí je ve vývoji tím, že jim berou odvahu. Takovým způsobem, aniž by to měl kdo v úmyslu, je zeslabována síla, jež měla mladým lidem dávat podnět k činům. Dalším důsledkem je pak oslabení vůle.

Tyto problémy jsou v každé rodině jiné. Mnohé dítě je vychováváno velmi přísně, pod strohým dohledem, a všechno jeho jednání je mu přesně určováno. Zvykne si na to, že se mu vše nařizuje, a nic nekoná bez příkazu. Jakmile je ponecháno samo sobě, neumí se správně chovat, neboť mu nikdo neříká, co má dělat. Když takové děti vyrostou v dospělé lidi, vždy potřebují nadřazeného nebo někoho, kdo by je vedl, a v němž by měli oporu. Nemohou jít sami svou cestou, nýbrž musejí být stále postrkováni kupředu. Protože jim schází vnitřní samostatnost, nevyvinou se z nich nikdy osobnosti. Zůstávají vždy jen příjemci příkazů.

Slabost vůle, jak je možno zjistit, je často důsledkem i toho, že naše pracovní me-

tody nedrží krok s příliš vysokými požadavky naší doby. Je nepopiratelnou skutečností, že jsme vstoupili do nové epochy, v níž není místo pro dřívější poměry. Přesto lpí mnozí na dávných zvyklostech a již dávno zastaralých obyčejích. To je také jednou z příčin ochromujícího pocitu bezmocnosti a nepřízpusobivosti, který zachvátil mnoho lidí.

Nedostatek vůle poukazuje tedy na některé ne vždy jasně rozeznatelné příčiny. Pokusíme-li se je přesto shrnout, zjistíme, že všechny mají jediný společný důvod: člověk vždy považuje svůj současný stav za normální. Na základě pozorování, že lidé umírají ve stáří sedmdesátí až osmdesátí let, usuzujeme, že i my asi v takovém věku nebo dříve budeme muset počítat s naší poslední hodinkou. Protože jsme zjistili, že utrpení je ustavičný průvodce člověka od prvních dnů jeho života, považujeme za zcela přirozené, že i lidé, kteří přijdou po nás, budou muset trpět. Krátce řečeno, domníváme se, že naše existence, a již jakkoliv nedokonalá a zasluhující zlepšení, je naprosto normální. V hloubi duše však cítíme, že je to omyl, a že v sobě chováme vroucí přání žít, tvořit a rozvíjet se, stupňovat schopnosti a uskutečňovat velké věci. Kdybychom se vážně snažili o to, abychom náš život více než dříve naplňovali vším tím, co je správné a vznešené, pak by se síla naší vůle brzy zesílila násobně. Dokud však jednáme malomyslně a spokojujeme se tím, že žijeme jen proto, abychom se trápiли, a že je tedy bezúčelné proti tomu bojovat, odsuzujeme sami sebe k nečinnosti a sklíčenosti. Teprve až poznáme, že ve stavu vnitřního osvobození můžeme být oživeni duchovními silami, získáme vznešenou představu o poslání lidstva a můžeme se opět těšit ze života. Nadchne nás nová touha po činech, překonáme přirozenou slabost a malomyslnost, abychom mohli splnit náš úkol na místě, které je nám ve světě přiděleno. Tak dlouho však, dokud náš zrak nezvedneme od země, dokud nesledujeme žádný cíl a nenadchneme se pro vznešené věci, budeme vždy činit jen to, co je bezpodmínečně nutné, a omezíme se na nezbytné. Ze strachu před skutečnostmi a těžkostmi balíme se jakoby do vaty a tak stále víc a více slabneme a stáváme se změkčilými.

Umění chtít se velmi podobá umění pracovat. Spočívá v podstatě v tom, abychom si vytýčili vysoký vznešený cíl a napjali všechny síly, abychom tohoto cíle dosáhli.

Čhtít znamená uvést se do souladu s věčnými silami nebes, aby se na zemi uskutečnil Boží plán milosti, odpuštění a míru.

M. T.

OBDOBÍ VZDORU

Každé malé dítě prožívá období vzdoru. Začíná obvykle kolem třetího roku a trvá asi rok. Někdy končí dřív, někdy se může podstatně prodloužit. Proč tomu tak je, zmíníme se později. Typické znaky období vzdoru jsou dobře známy všem rodičům i vychovatelům.

Petrovi jsou tři roky. Je na zahradě a z písku a vody míchá právě nádhernou kaši. Přichází matka, přerušuje hru a chce, aby šel k obědu. Laskavě ho zve, ale on rozhodně říká ne. Pak následuje přísnější výzva, a jeho ne je už plné vzdoru. Když posléze maminka ho chce silou odvést od hry, hodí sebou Petr na zem, kope a křičí.

Tento příklad v různých obměnách zažila snad každá matka. Podle temperamentu jsou tyto výbuchy více nebo méně silné. Někdy volí děti jinou metodu, uvědoměle nevnímají, to znamená, že vůbec neslyší.

Možná, že právě klackem mlátí do plechovky a dělají ohlušující rámus. Když je znovu a znovu napomeneme, aby přestaly, vůbec nereagují. Jakoby vůbec neslyšely. Oba uvedené příklady a jiné podobné přivádějí rodiče k zoufalství. Co se to stalo s jejich hodnými dětmi? Doposud téměř vždy poslechl na slovo, a teď ta nepochopitelná změna. Někteří rodiče myslí, že jde

o nepěkné zděděné vlastnosti a hledají pomoc u odborníků. Většina rodičů je bezradná a klade si otázku: „Udělali jsme ve výchově našeho dítěte nějakou zásadní chybu?“ Mohou však být zcela klidní. Shora uvedené situace jsou zcela normální. Nejde o žádnou chybu ve výchově, ale teď bychom mohli lehce udělat něco nesprávně. To by mohlo zatížit celý další život dítěte. Proto je důležité, aby rodiče věděli, co se děje v tomto malém povstalcí.

Do tohoto období hovořilo dítě o sobě ve třetí osobě: „Petr má hlad.“ Najednou mluví dítě o sobě v první osobě: „Já mám hlad.“ Často si rodiče tohoto přechodu ani nevšimnou. Může jít jenom o odkoukání hovoru od starších sourozenců. V normálním případě je tato změna jistým znamením. Je to ukazatel, že se v dítěti probudilo vědomí vlastního JÁ. Dítě poprvé pocítí rozdíl mezi vlastním JÁ a okolním světem. Samozřejmě, že již déle přijímalo věci a okolí jako svůj protějšek. Co si teď ale uvědomilo, je jeho vlastní JÁ. Toto vědomí v něm probouzí něco jako vlastní osobnost nebo osobitost. Zpočátku cítilo dítě vůči svému okolí určitou bezmocnost. Najednou pozná na jednotlivostech, že může projevit určitou moc. Nejzřetelněji se

to projeví vůči osobám. A tak dítě zkouší projevovat svou moc. Chce vyzkoušet vlastní JÁ ve sporu s jinými JÁ. Když se na to díváme takto, je to velice žádoucí období rozvoje. Je to důležitý krok k rozvoji osobnosti. Teoreticky to zní velice příjemně, ale v praxi to příjemné není.

Dítě chce rozšířit obzor svých zkušeností. Shromažďuje poznatky, které jsou důležité pro vytvoření jeho světa. A právě zde přichází ke slovu práce vychovatele. Když dítě pozná, že vyhrává, když se vzepře cizí vůli nebo že jeho vlastní JÁ zvítězí vždy nad cizím JÁ, vznikne v něm velice jednostranný názor na svět. Nejpozději v okamžiku, kdy se setká se silnějším partnerem, nežli snad jsou jeho slabí rodiče, dojde k rozčarování. Často dochází k této krizi na počátku školní docházky. V tom případě se zakořenil v dítěti velice špatný postoj, který ho bude provázet mnoho let. Dítě se domnívá, že může ovládat každé cizí JÁ. Musí jen najít správné prostředky. V našem okolí často pozorujeme ten vztah matka-dítě, kde dítě má rozhodující slovo. Matka něco zakáže, dítě odmlouvá. Opakuje se to několikrát se stále silnějším hlasem, až nakonec matka kapituluje. Důvody pro to mohou být různé. Všechny jsou však nesprávné. V takovém dítěti se totiž zakořenilo to období rozvoje, které mělo být jen přechodné. Nenaucilo-li se tříleté dítě, že jeho JÁ se musí v určitých případech podvolit jinému JÁ, může jeho rozvoj jít směrem, na jehož konci bude asociální jednání.

Máme tedy dětskou vůli co nejdříve zlomit? Někteří rodiče to dělají. Lámat vůli dítěte není správné. Přirozené období vzdoru nesmí být zastaveno tvrdými nařízeními. Žádné období rozvoje by nemělo být přeskočeno, dítě má projít všemi obdobími, ale každé období musí být kontrolováno. Když někdo jako dítě nesmí být tu a tam vzdorovitý, bude to chtít dohnat zesíleně po letech ve druhém období vzdoru anebo dokonce později už jako dospělý. Takový člověk jedná někdy vzdorovitě jako malé dítě. Co to tedy znamená pro praxi?

Všiml jsem si, že popud ke vzdoru dítěte je vlastně bezpodstatný. To by si měl uvědomit každý vychovatel. Když se jedná o zcela nevinná přání, měla by matka ustoupit. Maminka např. navrhuje, aby koupili červené ponožky, ale dítě odmítá a energicky vyžaduje žluté. Tady ať klidně má navrch dítě. Nevzniknou žádné nepříznivé následky a dítě udělalo důleži-

tou zkušenost v rozvoji své osobnosti. Naučilo se, že své JÁ může uhájit proti nějakému jinému JÁ. Má to velký význam pro jeho vývoj. Když však matka volá dítě z hřiště a ono chce teď prosadit vlastní JÁ a neposlechne, může být případná matčina povolnost osudná. Nepřehlédneme-li k tomu, že matka musí znát dobu na hraní i ke spaní, a ne dítě, musí se dítě na rozhodujících zkušenostech naučit, že jeho JÁ má hranice a že někdy zvítězí i to cizí JÁ. Tyto zkušenosti jsou pro vývoj dítěte důležité. Jestliže první druh zkušenosti vede k jakémusi rozvoji osobnosti, pak druhý případ přispívá k prvním poznatkům určitých společenských pravidel hry.

Tím jsme se dotkli rozhodující úlohy vychovatele. Rodiče by jednali velice neodpovědně, kdyby opomenuli připravit dítě na jeho zařazení do okolního světa. S rozvojem zdůrazňování vlastního JÁ u dítěte souvisí také vlastnický pojem. Právě do tohoto období vzdoru spadá první jasné rozeznávání pojmu můj a tvůj. Dítě doslova střeží svoje hračky. Běda, když se k nim někdo přiblíží. Tato touha mít nezůstává omezena jen na předměty, ale také na osoby. Dítě chce mít rodiče jen pro sebe, rovněž tak i sourozence nebo dobré známé. Toto dětské sobectví se samozřejmě velice liší od sobectví dospělých. Dítě neumí odhadnout následky vlastního sobectví. Chce mít pro sebe a vůbec nemyslí na pocity druhého. Také zde musíme dítěti vysvětlit, že nemůže mít všechno. Protože první projevy sobectví spadají právě do období vzdoru, je rozhodující, jak budou rodiče reagovat. Nejlepší metodou je laskavá přísnost. Dítě se musí naučit, že nemůže mít vyplněna všechna svá přání. Nenaucí-li se to, stane se z dětského sobectví zafixovaná vlastnost, která je charakterovou vadou.

Do této souvislosti patří také dětské požadavky. Děti si přejí mnohé, mají svoje požadavky. Je to zcela normální. Vychovatel však má na dítě působit tak, aby správně hodnotilo své požadavky. Zhýčkané děti jsou nepříjemné nejen svému okolí, ale později stojí v cestě samy sobě. Rovněž děti z dobře situovaných rodin by se měly učit jisté skromnosti. Dostává-li někdo velké kapesné a vyplní-li se mu každé přání, má to pro něj jen nepříznivé následky. Za prvé, že přání dětí s přibývajícím věkem stále rostou a za druhé, že děti vůbec neznají pocit pravé spokojenosti. Jistě známe takové dospělé lidi, kteří

uspokojují stále nápadněji svoje choutky, aby vůbec pocítili nějakou spokojenost. Tito lidé se nenaucili jako děti radovat se z maličkostí.

Musím varovat také před opakem. Když rodiče z nerozumné přisrčnosti nechávají dítě vyrůstat bez uspokojování dětských přání, nevychovávat je tím k očekávané skromnosti, ale ke skryté dychtivosti po majetku a požitku. Dítě se dívá na rodiče jako na lakomé a sobecké a touží už jen po té chvíli, kdy bude moci samo rozhodovat o penězích a majetku. Tato okolnost nám vysvětluje, proč nadané děti někdy přerušují studium. Najednou nechtějí chodit do školy a protiví se jim dlouhé učení. Co za tím vězí? Není to láska k praktickému zaměstnání, ale nezkrtná touha mít peníze. Doba hladu a přísného odříkání byla příliš dlouhá. Jakékoli extrémní na tomto poli jsou tedy chybné.

Do období vzdoru spadá také další projev dítěte. Doposud poznali rodiče hned, když dítě udělalo něco nesprávného. Teď se dítě začíná přetvářovat. Doposud jednalo zcela bezděčně, ale teď se začíná kontrolovat. Období vzdoru jsme definovali jako období, kdy si dítě uvědomuje vlastní JÁ. S tím také souvisí pasivní i aktivní zdůrazňování sama sebe. K pasivnímu zdůrazňování sama sebe patří všechno jednání, kdy se dítě projevuje tak, aby ochránilo své JÁ. V tomto věku začínají být děti náhle ostýchavé a rozpačité. Najednou nechtějí v přítomnosti jiné osoby vůbec mluvit. Odmítají něco určitě vykonat. Jsou bázlivé a zdrženlivé. Rodičům je často velice nepříjemné, když jejich dítě najednou nechce způsobně říci „dobrý den“. Nejen že nechce nic říci, ale běží pryč a svou ručičku schovává za zády. Kdyby rodiče věděli, co se v tomto okamžiku odehrává v malém člověčku, nejednali by neuváženě.

Pro dítě začíná nová metoda zkušenosti. Najednou je velice opatrné. Jakoby mělo takovou jemnou nedůvěru vůči všemu novému. Všechno neznámé se jeví jako hrozba pro jeho JÁ. Dítě nechce podat cizímu člověku ruku, nechce se s ním bavit. Samozřejmě, že si dítě neuvědomuje svoje jednání, ale rodiče by to měli vědět. Kdybychom totiž nechali dítě jen krátkou dobu v klidu a násilím ho nenutili, aby ihned podalo ruku cizímu strýčkovi, dali bychom tím dítěti čas k určité zkušenosti, a toto období by rychle přešlo. V tomto období rodiče nejlépe pomohou svým dětem tím, když

jednoduše nežádoucí chování dítěte přehlédnou a neberou ohled na mínění lidí, kteří nemají tolik pedagogických vědomostí. Dítě brzy pozná, že se nemusí ničeho bát, když má říci „dobrý den“ a bude zase jako předtím. V normálním případě to bude tím dříve, čím méně budou rodiče na dítě naléhat.

Je jisté, že dítě se už nevrátí do období původní přirozenosti a naivnosti. Začíná svoje jednání rozlišovat. Hodnotí, které jednání je pro něho výhodné a které nevýhodné. Vypadá to, jakoby se u něj projevovaly nepatrné začátky lsti a prohnání. Zda tato tendence bude pokračovat, záleží na prostředí rodičovského domova. Rodiče by zde neměli jednat s dítětem nijak přísně. To, co považujeme u dítěte za nesprávné jednání nebo za nezpůsob, stalo se nezpůsobem jen proto, že jsme neuměli posoudit určitý způsob jednání z hlediska dítěte. Když se rodiče dokáží vcítit do myšlenkového světa dítěte, pochopí i jeho jednání nebo reakci na určité situaci.

Vedle této pasivní formy zdůrazňování osobnosti, která se projevuje ostýchavostí různého druhu, je ještě aktivní forma. Dítě se nestáhne zpátky, když je napadeno, ale přejde k protútku. V období vzdoru ponejprv projevuje vyloženou chuť k třenicím. Začíná zlobit své sourozence. Mnozí rodiče to považují za nedostatek sourozenecké lásky, ale to je nesprávný názor. Když dítě v tomto věku je neústupné, škodolibé a závistivé, jsou to jen nepříjemné projevy jeho snahy o zdůraznění vlastní osobnosti. Dítě objevilo své JÁ jako něco jedinečného a žárlivě střeží tento poklad. Stále znovu zkouší, jak všelijak lze toto JÁ prosadit. Mnohé děti rády napadají, berou jiným hračky anebo bezdůvodně boří kamarádovy třeba hrad z písku. To nejsou znaky nějaké zlovolnosti, nýbrž experimenty s cílem lépe se uplatnit.

Samozřejmě, že tomu rodiče nesmějí nečinně přihlížet, už právě proto, že to je přirozené vývojové období, které se musí usměrňovat. Názor, že je to přirozený vývoj, je jen jedna strana; druhá strana je, jak na to reagujeme. Teprve když rodiče poznali a pochopili chování dítěte, mohou začít výchovně působit. Měli bychom se zbavit představ, že jejich dítě musí být v každém věku ukázkou vzorného chování. Už to tak bývá, že si všichni rodiče přejí, aby měli ukázkové děti. Někdy v tom hraje velkou roli ohled na okolní svět. „Co by si lidé pomyslili, kdyby naše dítě nebylo hodné?“ Toto šilhání po uznání

okolního světa přineslo jen málo dobrého do výchovné praxe.

Také zde platí zásada, že pravda není skryta v extrému. Přílišná volnost je právě tak nesprávná jako tvrdá přísnost. Dítě musí jasně cítit, že nemůže prosazovat jen vlastní JÁ; musí pochopit, že také druhý člověk chce mít své právo a svou možnost činnosti. Tento věk je nejlepší dobou a také nejlepší příležitostí objasnit takovému malému bojovnému kohoutkovi podstatu kompromisu. Podaří-li se to, dosáhl vychovatel úspěchu pro celý další život. Konečně chci ještě podotknout, že rodiče a vůbec starší lidé by měli bránit všemu, co může dítě vést ke vzpouře. V období vzdoru chraňme se především před projevy moci. Projevují-li dospělí příliš svou nadřazenost, dráždí to dítě neuvědoměle k odboji a vzpurnosti. To má na mysli také apoštol Pavel, když radí: „A vy, otcové, nepoupujte své děti k hněvu!“ (Ef 6, 4 — Col)

Už jsme hovořili o tom, že v tomto vývojovém období dokáže dítě uvědoměle kontrolovat své jednání. Chce také být nápadné a chce vzbudit pozornost. Co za tím vězí? Tím se vlastně dostáváme k vlastnímu jádru období vzdoru. Není zde důležité jen to, že dítě objevilo vlastní JÁ, nýbrž také otázka, proč někdy dochází k tak silným reakcím vzdoru. Lze to vysvětlit určitým vývojovým stupněm: Dítě pocítuje schopnost uvědomělého chtění! Toto poznání je rozhodující pro rozvoj osobnosti. Třileté dítě je téměř fascinováno možnostmi vlastního chtění. V této době začínají všechny jeho slovní obraty zamilovanými slovy: „Já chci!“ Některé rodiče si myslí, že udělali ve výchově něco velkého, když místo slov „já chci“ naučili své dítě říkat „chtěl bych“. Pro dítě jsou to jen obyčejné slovní hříčky. Jeho představy jsou u obou frází stejné. Dítě cvičí svou vůli, i když říká „chtěl bych“.

S těmito projevy vlastní vůle souvisí také častá neposlušnost rodičovských příkazů. Uvědoměním si vlastní vůle vznikají spory mezi vlastním JÁ a cizím JÁ. Teprve když si dítě uvědomí vlastní vůli, vzepře se proti cizí vůli. Jedno je zde velmi důležité. Mnozí rodiče se velice snaží důrazně vysvětlit dětem své příkazy a zákazy. V pozdějším věku je to jistě velice důležité. V tomto vývojovém období však dítě většinu důvodů nechápe. Bylo by méně mrzutostí na obou stranách, kdyby rodiče pochopili, že tříletý člověk nemůže určité věci chápat tak jako dospělý. Ani vysvětle-

ní různých nebezpečí silničního provozu neudrží dítě před tím, aby přesto nezkusilo rychle přeběhnout jízdní dráhu. Rodiče sice zdůvodnili svůj zákaz, ale dítě nerozumí nebezpečí silnice. Chápe zde jen cizí vůli a proti ní staví svou vůli. Tuto neposlušnost nazývají dospělí vzdorem. Chci ještě jednou zdůraznit: Dítě nepřestupuje příkazy rodičů z nějaké zlovolnosti anebo z úmyslu rodiče hněvat, chce jen vyzkoušet všechny možnosti své vůle. Od případu k případu bude rozšiřovat své chtění. Konfliktní situace se budou nutně přirostřovat, protože rodiče činí také zřetelnější protiopatření, aby dodali váhy svým slovům. Varujme se však, aby z toho nevznikla malá rodinná válka. Tím by dítě mělo jen zmatek ve své lásce k rodičům. Vždyť je miluje i přes všechny své zlostné výbuchy.

Teď když dítě poznalo význam vlastní vůle, může už také své chování uvědoměle usměrňovat. Znamená to, že má schopnost volit mezi dvěma možnostmi. Některé pedagogové a psychologové zdůrazňují morální pojetí. Myslí, že dítě už umí jednat podle morálních měřítek, že už se umí rozhodovat mezi dobrým a zlým. Toto hledisko je postaveno příliš vysoko. Dítě totiž používá jednodušší důvody. Pro dítě bývá morálně správné takové jednání, které souhlasí s rodičovskými příkazy. Zcela určitě však nedokáže pochopit nějaký nadřazený důvod. Nepochopí ho ani tenkrát, když mu rodiče vysvětlí, že oni tento důvod poslouchají a dítě by ho mělo poslouchat také.

Motiv pro spor se vždy najde. Dítě však je teprve v začátcích morálního uvažování. Na jedné straně má strach z trestu a na druhé straně radost ze získané věci. Rodiče zakázali Miladě brát jiným dětem hračky. Chtějí ve svém dítěti vychovat sociální citění. Najednou má Milada mimořádnou příležitost. Kamarád z vedlejšího domu odběhl. Má si sednout na jeho tříkolku a rychle odjet, třebaže to má zakázáno, anebo poslušně jezdit na své staré odřeně tříkolce? V Miladě se ozývají dva hlasy. Některé děti prožívají duševní napětí tak silně, že oba hlasy slyší mluvit zcela zřetelně. Ozývá se hlas nabádající k poslušnosti a ukazuje na trest. Na druhé straně je to nutkání k činu a radost z prosazení vlastní vůle. Dítě se musí rozhodnout mezi těmito dvěma možnostmi. Zde má vychovatel velice důležitý úkol, který, žel, často přehlíží.

Dítě chce prosadit svou vůli

a protože má strach z trestu, považuje to za omezování. Někteří rodiče považují za nesprávné, mají-li své příkazy podepřít hrozbou trestu. Já považuji tuto metodu za správnou. Vyšší morální zdůvodnění dítě ještě nechápe. Musíme je proto naučit uznat vyšší autoritu. Bez navázání na lidskou autoritu nebylo by dítě s to uznat později morální autoritu. Tady jde o důležité předpoklady pro vytvoření dětského svědomí. V křesťanských kruzích se mnoho hovoří o vzniku a funkci svědomí.

„Svědomí“ můžeme definovat, jak chceme; ale žádný myslící člověk nepopře jeho dva významy. Zaprvé se zdá, že každý člověk má vnitřní hlas, který ho více nebo méně varuje před zlým. Co je dobré nebo zlé, to se jeví v různých kulturních kruzích různě. Nikdo však nepopírá, že takový vnitřní hlas existuje. Zadruhé se zdá, že u jednotlivých lidí je tento hlas různě silně vypěstován. Zde přichází ke slovu práce vychova-

tele. Vychovatel je odpovědný za to, že v pozdějším životě dítě bude svědomí pracovat tak, jak by si to přál. Považujeme-li svědomí za podřízení se vyšším normám, musí se dítě naučit od mala podřizovat se určitým autoritám. Zde se uzavírá kruh našich úvah.

Vlastně ani nejde o autoritu, když rodiče vyžadují, aby jejich děti byly poslušné. Konečně to není ani otázka úcty. Rodiče musí vyžadovat určité podřízení, vždyť to je jakási předforma k vypěstování svědomí. Morální zásady dítě ještě nechápe. Aby se to ale pro budoucnost naučilo, musí se teď naučit podříditi se viditelným fyzickým autoritám.

Dítě se učí podřizovat se, učí se také svobodně rozhodovat. To je zas práce pro vychovatele. Přílišným zdůrazňováním autority může vzniknout dojem, že vzdáváme přespřílišnou úctu člověku. I zde bychom chtěli rovnováhu. Svědomí musí mít možnost svobodného rozhodování. Pro vychovatele to zna-

mená, že si nesmí vynucovat uznání autority. Tak kupř. strach před případným potrestáním, třebaže je to oprávněný výchovný prostředek, se nesmí stát pro dítě trvalým zatížením. V každém případě musí mít dítě ještě určitý prostor pro vlastní rozhodování. Rodiče i vychovatelé by zde měli brát v úvahu oba směry.

Budou-li dospěli v každém případě tvrdě prosazovat svou vůli, naruší tím přirozený rozvoj dítěte. Takové dítě se v pozdějším životě nebude umět prosadit. Hned v počátku jsme mu vzali možnost rozvinout vnitřní sílu osobnosti. Další extrém, v kterém rovněž hrozí nebezpečí pro zdravý rozvoj, je to, když rodiče netrvají na provedení svých nařízení. Důvody pro to mohou být i ušlechtilé, ale takové dítě se nikdy nenaučí respektovat nadřazenou autoritu. Nemám zde na mysli v prvé řadě zařazení do lidské společnosti, třebaže i to je velice závažný motiv, nýbrž především zdravý rozvoj svědomí. Přespřílišná

přísnost, právě tak jako velká povolnost kazí dětské svědomí. Svědomí jako autorita dozrává ve střetnutí mezi svobodou a závazkem. Úkolem rodičů ve výchově je, aby moudře dávkovali oba prvky. V období vzdoru, kdy vznikají první potíže ve výchově, klademe výhybky pro celý další život. Nikdo nemůže rodiče zbavit této odpovědnosti. Jestliže v tomto věku vzniknou výchovné chyby, dají se napravit jen velice těžko. Dr. L. T.

BIBLICKÉ PARADOXY

KDY MÍT ZNAMENÁ NEMÍT

Další zarážející a na první pohled nepopitelný Ježíšův výrok nacházíme u Matouše 13, 12: „Neboť tomu, kdo má, bude dáno, a bude míti nadbytek. Tomu však, kdo nemá, bude odňato i to, co má.“ (Žilka)

Přes všechny spravedlivé snahy člověka je na tomto světě ještě mnoho bohatých, kteří mají nař s vzpomenu a na druhé straně nepoměrně více chudých, kteří nemají mnohdy ani to nejnnutnější k životu. Uvědomíme-li si tuto skutečnost, o to víc nás zaráží tento Ježíšův výrok. Ten, kdo má, tomu bude přidáno a ten, kdo nemá, tomu bude odňato i to málo, co má! Jak tvrdé a nespravedlivé se zdá být toto prohlášení!

Čteme-li však, v jaké souvislosti pronesl Ježíš tato slova, musíme konstatovat, že takový výklad textu by byl nesprávný, příliš povrchní. Ježíš zde hovoří o mnohem hlubších pravdách: „Protože vám jest dáno poznati tajemství království nebeského, ale jim to není dáno. Neboť tomu, kdo má, bude dáno, a bude míti nadbytek. Tomu však, kdo nemá, bude odňato i to, co má. Proto jim mluvím v podobnostech, že vidí a přece nevidí, slyší a přece neslyší ani nechápají.“

Více osvětluje smysl těchto slov zpráva z evangelia Lukáše 8, 18: „Dejte si pozor, jak posloucháte! Neboť kdo má, tomu bude dáno, a kdo nemá, tomu bude vzato i to, co si myslí, že má.“ Z těchto slov vidíme, že se zde nejedná o vlastnictví vyjádřitelné penězi nebo zlatem, ale je zde v protikladu

bohatství skutečné a bohatství pomyslné — to co si člověk „myslí, že má“. Jaký je mezi nimi rozdíl?

Můžeme jej pochopit z Ježíšova podobení o hřívnách (Mat 25, 14–29). Pán odjel na cestu a svěřil svým služebníkům statek. Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě hřivny a třetímu jednu. První dva své hřivny použili a vydělali dvojnásob toho, co jim svěřil jejich pán. Třetí ale svou hřivnu nepoužil, zakopal ji v zemi. Po návratu svého pána museli služebníci složit počet z toho, jak naložili se svěřeným majetkem. Prvním dvěma služebníkům se dostalo uznání, ale třetímu, který odmítl využít i té jediné hřivny, kterou měl, byla hřivna odňata a dána tomu, který vydělal svými pěti hřivnami dalších pět. „Nebo tomu, kdo má, bude dáno, a bude míti nadbytek. Tomu však, kdo nemá, bude odňato i to, co má.“

Není rozdíl mezi člověkem, který nepoužil svou hřivnu a mezi člověkem, který nedostal žádnou, který nemá nic. Aristoteles tuto myšlenku vyjádřil takto: „Kdo má to a nebo ono a nepoužívá toho, o tom se může docela výstižně říci oboje, že to má i že to nemá.“

Ti, kteří nevyužijí ke službě to, co mají, ztratí nakonec všechno. Kristův výrok je životní zkušeností, zákonem. Skrblík přes všechn svůj nahromaděný majetek nemá ve skutečnosti nic. Má jen pocit, že je bohat, myslí si, že něco má. Jeho zlato nemá žádnou cenu, protože neslouží žádnému účelu. Takto nahromážděný majetek přináší sobeckým boháčům zločeství (Jak 5, 1–3). Mají a přece nemají, protože jejich zlato a stříbro neslouží k požehnání druhým. Tak se stává bezcenným.

Tato skutečnost se velmi výrazně projevuje v tělesné oblasti. Svaly používáním a cvičením rostou a sílí. Zahálající, nepoužívaný úd slabne, odumírá a místo aby sloužil, stává se přítěží. Pokud neslouží svému

poslání, člověk jej má, ale výsledek je ten — jako kdyby jej neměl.

Podobně je tomu i v oblasti intelektuální. Sebeširší nevyužitá znalosti nemají žádnou cenu. Mysl se bystří cvikem. Člověk, jenž obdržel pět hřiven, je dvojnásobně rozmnožil, protože jich pilně využíval. Ve skutečnosti vlastnime tedy jen to, co slouží svému účelu.

Tuto zkušenost Ježíš vztáhl i na duchovní život. Také duchovní síla se rozvíjí cvikem. Ctnosti se používáním vyvíjejí a naopak zanedbáváním oslabují. Takto tomu je se všemi sklony, ať dobrými či špatnými. Všechny naše hřivny, naše přednosti a dary nebyly dány jen nám, ale prostřednictvím nás i našim bližním. Bůh nám žehná, abychom byli požehnáním pro druhé. Z násobit to, co máme, můžeme jediné tím, že se rozdělíme s bližními. Prokazovaná láska bývá opětována, ale člověk, který nemiluje, se stává nemilovaným, bezcenným, osamělým. Ten, kdo sobecky shromažďuje jen pro sebe, ztratí nakonec všechno.

Duchovně horliví rozmnožují své duchovní statky, ale lhostejní ztratí i to, o čem se domnívají, že vlastní. Je to výstižně vyjádřeno v Kristově poselství Laodicejské církvi, která představuje křesťanství naší doby: „Nebo pravíš: Bohatý jsem a zbohatl jsem, a žádného nepotřebuji, a nevíš, že jsi bídný, a mizerný, i chudý, i slepý, i nahý.“ (Zjev 3, 17) Domnívá se, že je duchovně bohatá a neví, že právě proto jí bude „vzato i to, co si myslí, že má“. Ale této církvi je dána i rada — „Buď tedy horlivý...“

Horlivý křesťan si shromažďuje svůj poklad v nebesích, „kdež ani mol ani rez nekazí“, a nakonec je odměněn tím, že dostane víc, než si nahromáždil. Ale sobeckým, lhostejným a vlažným bude nakonec odňato i to, co mají.

„Neboť tomu, kdo má, bude dáno, a bude míti nadbytek. Tomu však kdo nemá, bude odňato i to co má.“ T. B.

HÁDANKY

Kdo najde nejrychleji v bibli jména tři postav, která začínají následujícím písmenem?

1. S	10. R
2. H	11. P
3. A	12. K
4. M	13. G
5. E	14. I
6. L	15. J
7. D	16. T
8. N	17. O
9. B	18. Z

VZOR ODPOVĚDÍ:

- Samuel (1 Sam 1, 20); Sem (1 Moj 10, 1); Saul (1 Sam 9, 2)
- Herodes (Mat 2, 1); Hazeel (1 Král 19, 15); Heber (Soud 4, 11)
- Adam (1 Moj 3, 8); Áron (2 Moj 4, 14); Anna (1 Sam 1, 2)
- Matouš (Mat 9, 9); Marek (Skut 15, 39); Marta (Jan 11, 1)
- Eva (1 Moj 3, 20); Eli (1 Král 17, 1); Ezau (1 Moj 25, 25)
- Lot (1 Moj 11, 27); Lukáš (Kol 4, 14); Lévi (Luk 5, 27)
- David (Rut 4, 22); Daniel (Dan 1, 6); Démas (Kol 4, 14)
- Nátan (2 Sam 5, 14); Nehemiáš (Neh 1, 1); Náman (2 Král 5, 1)
- Benjamin (1 Moj 35, 18); Barnabáš (Skut 9, 27); Bóz (Rut 2, 1)
- Rut (Rut 1, 4); Ruben (1 Moj 29, 32); Ráchel (1 Moj 29, 6)
- Pavel (Skut 13, 9); Petr (Mat 4, 18); Persida (Rim 16, 12)
- Kálef (4 Moj 13, 6); Kain (1 Moj 4, 1); Kornelius (Skut 10, 1)
- Gedeon (Soud 6, 11); Goliáš (1 Sam 17, 4); Gád (1 Sam 22, 5)
- Izák (1 Moj 22, 2); Izmael (1 Moj 16, 15); Izai (Rut 4, 17, 22)
- Jakub (Mat 4, 21); Jan (Mat 4, 21); Jeremiáš (Jer 1, 1)
- Timoteus (Skut 16, 1); Titus (2 Kor 2, 13); Tabita (Skut 9, 36)
- Obéd (Rut 4, 22); Orfa (Rut 1, 4); Og (4 Moj 21, 33)
- Zacheus (Luk 19, 2); Zachariáš (Luk 1, 5); Zabulon (1 Moj 30, 20)

VPRAVDĚ VELIKÝ JEST, KDO MÁ VELIKOU LÁSKU. VELMI DUCHOVNĚ ZEMDLÍŠ, BUDEŠ-LI NĚCO ČASNĚHO ZA DŮLEŽITÉ MÍT. MĚJ DOBRÉ SVĚDOMÍ A VŽDY BUDEŠ MÍT RADOST. NIKDY SE NERADUJ, LÉČ KDYŽ JSI DOBRĚ UČINIL. VELIKÉHO KLIDU SRDCE SVEHO POŽÍVÁ, KDO CHVÁLÝ NEDBA ANI HANY. NEJSI SVĚTĚJŠÍ, CHVÁLÍ-LI TĚ LIDÉ. ANI HORŠÍ, JESTLIŽE TĚ HANĚJÍ. ALE NIKDO NENÍ BOHATŠÍ, NIKDO MOCNĚJŠÍ, NIKDO SVOBODNĚJŠÍ NAD CLOVEKA, KTERÝ DŮVEDE SEBE A VŠECHNO OPUSTITI A NA NEJNIŽŠÍ MÍSTO POSTAVITI.

(TOMÁŠ KEMPŇÝ)

ZAVŘENÉ dveře

Půlnoční tmu prořízl jakot varovné sirény. Blízká kolonie, dosud ponořená v klidný spánek, náhle ožila. V domcích zablikala světla, bouchly okenice a do mlhavé noci vykoukly střapaté hlavy rozespálých havírů.

„V dole hoří!“

Všichni dobře rozuměli jednotvárné, nervy drásající řeči poplašeného zařízení. Netrvalo dlouho a po cestě k šachtě přibíhají muži i ženy, aby zjistili, co se děje.

Za bránou závodu se zatím rozvíjí napínavé drama boje člověka s rozpoutaným živlem o záchranu lidských životů. Kolem skupiny horníků, kteří právě vyfárali, proběhla záchranná četa v plné výzbroji, sledovaná očima, v nichž sedí strach, a zmizela i s klecí v šachtě.

Nikomu není do řeči. Ovzduší je nabito obavami, tísní a strachem. Každý má na rtech jen jedinou otázku: „Podaří se zachránit všechny?“

Již z dálky je slyšet hukot a praskot běsnícího živlu. Záchranná četa, vyzbrojena kyslíkovými přístroji, se dostala až k ohnisku požáru. Likvidovat jej se jim však nepodařilo. Oheň se rozšířil již do takové míry, že velitel musel dát po několika marných pokusech příkaz k zazdívání hrázových dveří. Rostlo nebezpečí ohrožení dalších prostor dolu. Od dispečera přišla zpráva, že z uzavírané oblasti se ještě všichni chlapci nevratili. Nechává proto ještě asi půl hodiny odkrytý otvor pro ty, kterým by se snad podařilo vyvážnout. Minuty napjatého, marného očekávání uběhly jako vteřiny. Zdá se, že všem ostatním byla ústupová cesta odříznuta. Velitel záchranných prací dává příkaz k neprodyšnému uzavření chodby zasažené požárem. S těžkým srdcem zavírají muži betonové víko neobvyklé rakve svých kamarádů.

Sedý pruh na východním obzoru ohlašuje nový den. U brány stále stojí skupinka žen. Z popelavých tváří hledí zoufalé oči, které již nemají slzy. Ta krutá skutečnost jim připadá jako strašidelný sen. Pro jejich muže jsou dveře k životu navždy zavřeny.

Dlouhou dobu hojil čas ránu, jizva ale zůstala, a ještě jednou krvácela. To tehdy, když po letech otevřeli hráz. Těsně za ní byly nalezeny stopy toho, že někdo z pohřešovaných přišel k hrázi, za níž byl život. Přišel, ale žel — bylo již pozdě!

„Byl to můj manžel?“ táže se starší vdova.

„Nebo snad můj?“ uvažuje jiná se slzami v očích.

„Proč nepřišel včas?“ říkají kamarádi. „Snad si myslel, že jde o cvičný poplach a chtěl nejprve dokončit práci. — Kdo ví? — Stálo jej to život!“

Dnes volá Ježíš ke dveřím života tebe, příteli. (Zjev 22, 17) Nemysli si, že jde o planý poplach! Pospěš si, neodkládej! Přijde chvíle, kdy dveře Boží milosti budou uzavřeny a pak bude pozdě.

Jar. Šlosárek

Stéblo tonoucího nezachrání

Motory byly zapnuty, vrtule se roztáčely a letadlo se vzdalovalo z rodné země. Na palubě cestoval muž. Jeho oči zářily spokojeností. Mnoholeté studium je za ním, peníze postačují k daleké cestě, vzdálené krajiny lákají, svět patří jemu. Chtělo se mu zpívat, rozprostřít ruce a nést se vzduchem jako mohutný železný pták, v jehož útrobách snil.

Pobýval již dlouhou dobu v cizích zemích, a jeho vzrušení neustupovalo. Toužil stále více po dobrodružství.

Jednou ho napadlo, že by bylo možné projet se po velkém jezeře. Domorodec, který měl řídit kánoe, se zdráhal. Bouře se blížila. Cestovatel však trval na svém. On je pán, on poručil.

Loďka tedy vyplula. Bohatý muž seděl vzadu a bavil se pohledem na neklidně se chvějící hladinu. Jeho průvodce sledoval vlnění s obavou.

„Umiš číst?“ ptá se pán. „Neumím.“ „Umiš psát, počítat, víš co je to dalekohled, revolver?“ „Nevím.“ „A umíš vlastně něco?“ „Plavat.“ Pán se pohrdavě zasmál. „Máš příliš nízký obzor, ztratil jsi polovinu života.“

Temné nebe ještě více ztemnělo. Vitr zahučel, vlny se zvedly. Vtom vlna, druhá, a loďka se převrhla.

„Ó, pane,“ zaúpěl domorodec a snažil se muži pomoci zpod kánoe. „Umiš plavat?“ vzkřikl, oprostuje se od křečovitých stisků, aby zachránil svůj život. „Neumím.“ „Pak jste ztratil celý život.“

Milý čtenáři, snad se cítíš dostatečně soběstačný. Možná, že máš vzdělání, postavení a vše se ti daří. Slova o Bohu, hříchu, záchraně a milosti znějí ti cize, z úst prostých lidí, snad i směšně. Nepohrdej však radami těch, kteří jsou domorodci v místech tobě neznámých! Dnes je ti dobře, moře tvého života je klidné. Kdo však ví, zda se zítra nerozbourí. Nauč se v klidu plout na křídlech víry, obrať svůj zrak k Tomu, který utiší každou bouři.

Snad máš pravdu, že ten, kdo nedosáhl všech výhod tohoto světa, ztratil polovinu života. Je to však jen pozemský život. Ježíš nabízí jiný život, úplný, věčný a šťastný!

Vstup do jeho loďky, ta je bezpečná.

M. DRBOHLAVOVÁ

KONFERENCE MORAVSKOSLEZSKÉHO SDRUŽENÍ CÍRKVE ADVENTISTŮ S. D.

Ve dnech 21. a 22. září 1973 se opět po pravidelném tříletém období sešli zástupci sborů z Moravy a Slezska, aby byli účastní konferencí moravskoslezského sružení církve adventistů s. d.

Pracovní část konference se konala v pátek 21. 9. v modlitebně v Ostravě-Mariánských horách. Hostem konference byl předseda Evro-afrického oddělení Generální konference, bratr C. L. Powers, který v úvodu posloužil Božím slovem. Jeho úvaha o práci Ducha svatého v církvi zasáhla v pravou chvíli všechny přítomné posluchače. Následující modlitební chvíle ještě více podpořila bratrskou atmosféru tak důležitou pro přítomnost Ducha Božího při všech závažných konferenčních rozhodnutích. Potom bratři Krynský, Bárta a Šimek podali zprávy o činnosti za uplynulé období. Většina delegátů z nich zřetelně vycítila, že Boží dílo je v jeho neustálé péči. Po revizní zprávě, kterou přednesl bratr Rozbroj, a po krátké diskusi delegáti zprávy jednomyslně přijali a odstupujícímu vedení udělili absolutorium.

Vedení další části pátečního jednání převzal předseda církve v Československu bratr O. Sládek. Nejprve byly odhlasovány vytvořeny tři pracovní výbory — jmenovací, usnášecí a pověřovací, které ihned začaly pracovat. Na funkci předsedy sružení jmenovací výbor navrhl bratra Aloise Bártu, který nahrazuje dlouholetého úspěšného pracovníka v díle Božím, bratra Krynského, jenž odchází do důchodu. Na uvolněné místo po bratru Bártovi byl navržen bratr Vladimír Ohánka a hospodářem zůstává i pro další období bratr Josef Šimek. Svou jednomyslnou volbou nejenom tento návrh schválili, ale vyjádřili i touhu nově zvolené činovníky a členy výboru všestranně podpořít v jejich odpovědné práci.

Po provedení volbě byl delegátům předložen návrh usnesení, kteří jej po několika diskusních příspěvcích jednomyslně přijali. Usnesení je v podstatě výzvou, jež zasahuje všechny oblasti církevního života. Především je to výzva k věčnosti a po ní následují poselství ke členům, sborovým výborům, kazatelům, k výboru sružení i k Ústřední radě. V usnesení je položen především důraz na vysokou křesťanskou úroveň, o kterou musí celá církev usilovat. Je zde ovšem i položen důraz na skutečnost, že dosud žijeme stále na této zemi, a proto se nás týkají i mnohé palčivé problémy, které jako křesťané nesmíme přehlížet. Války, znečišťování vod a ovzduší, to jsou věci, které stojí v rozporu s Božím stvořitelským záměrem. S obsahem celého konferenčního usnesení budou pochopitelně seznámeni všechny sbory ve sružení. Průběh celého pátečního dne připomněl všem zúčastněným slova Žalmu 133, 1: „Aj, jak dobré a jak utěšené, když bratři v jednomyslnosti přebývají.“

V sobotu 22. září se v třineckém chrámu Slezské církve evangelické a. v. konalo slavnostní konferenční shromáždění, při němž se sešlo téměř 2000 zástupců velké Boží rodiny na Moravě a Slezsku. Protože studium Pisma v sobotní škole je neodmyslitelnou součástí každého sobotního shromáždění, probírali účastníci pod vedením bratra Šustky úkol, určený pro tento týden.

Po krátké přestávce v hlavním pořadu slavnostního shromáždění přivítal předseda církve bratr Sládek všechny konferenční hosty. V první řadě to byl předseda Evro-afrického oddělení Generální konference C. L. Powers, dále členové vedení církve a zástupci českého i slovenského sružení. Mezi milými hosty byli také zástupce státní správy, okresní církevní tajemník z Frýdku - Místku pan Dudek a farář místního sboru Slezské církve evangelické a. v. bratr Wojnar. Po krátkém přivítání a dikuvzdání Bohu poděkoval bratr Sládek všem nadřazeným složkám státní správy za porozumění a ducha dobré vůle při jednáních, souvisejících s přípravou konference. Jménem KNV v Ostravě i ONV ve Frýdku - Místku pozdravil shromáždění církevní tajemník pan Dudek. Znovu ujistil všechny přítomné o vzájemných dobrých vztazích mezi státem a církví, jakož i o perspektivě dobré spolupráce s novým vedením církve na Moravě a Slezsku. Celé shromáždění s povděkem přijalo jeho upřímná slova. Milá byla také slova, jimiž pozdravil shromáždění bratr farář Wojnar.

Potom bratr Sládek představil nový výbor moravskoslezského sružení. Všichni přítomní pozvednutím pravice vyjádřili svoji ochotu k modlitební podpoře těchto bratří. V dalším programu, bohatě proknaném písněmi oslavujícími Boha, vystoupil milý host této konference, bratr C. L. Powers. Mysl všech posluchačů zaměřil na působení Ducha svatého v apoštolské církvi. Ústřední myšlenku čerpal z knihy Skutků apoštolů 1, 4. 5. — Učedníci, shromáždění v horní síni, byli sice vyvoláni pro Boží dílo, ale zdaleka nebyli připraveni stát se světlem svému okolí. Bůh si přál, aby nesli svědectví nejdříve v místě, kam je postavil — v Jeruzalémě. Na to se ovšem museli trpělivě připravovat. Ježíš jim chtěl světit velkou moc ke hlásání evangelia. Bránilo mu v tom však vědomí jejich vlastní síly. Cesta přípravy pro přijetí Ducha svatého nevedla cestou zkoumání činů svých bližních, ale poznáním vlastního srdce. Vedla přes vyznání hříchů a odstranění nezdravé sebejistoty, ctižádosti i vzájemných rozporů. V důsledku toho si uvědomili potřebu Spasitele, očistění srdcí a nutnost bratrské lásky. A toto jsou i dnes základní předpoklady pro přijetí moci z výsosti. Harmonie všech přítomných v horní síni pak přímo volala po seslání Ducha svatého. Po jeho příchodu mohl Ježíš použít již obráceného Petra jako svého reprezentanta ke kázání evangelia. Učedníci dělali zázraky proto, že se Kristus pro ně stal skutečným Spasitelem.

Nezapomenutelná byla chvíle, když přeplněným chrámem zazněly otázky, elektrizující snad každé srdce: „Čím je pro tebe Ježíš? Kolik dnů my budeme potřebovat k dosažení jednomyslnosti?“ V oně chvíli přemýšlel každý sám nad sebou. Bratr Powers však pokračoval: „Začneme uplatňovat zásady Božího království tam, kde je to pro nás nejtěžší — ve vlastní rodině! Ježíš nás chce použít všude, i ve společnosti, ve které žijeme. Podstatné je, zda se mu cele odevzdáme.“ Po těchto slovech všichni přítomní s rozechvělým srdcem povstali, aby vyjádřili své rozhodnutí vydat se Pánu Ježíši a při modlitbě s bratrem Richtrem odevzdávali svá srdce Spasiteli.

V odpoledním kázání bratr Powers provedl všechny přítomné některými zeměmi, jež spadají pod naše oddělení Generální konference. Po úvodním verši z 1 Petr 2, 9 jsme v myšlenkách navštívili Angolu, Mozambik, Madagaskar, Španělsko, Itálii, Rumunsko a Maďarsko. Opět jsme si při tom všichni uvědomili, že ač je dílo evangelizace tak rozsáhlé, přesto je vede náš mocný Bůh.

V závěru slavnostního sobotního shromáždění promluvil v opravdu reformačním duchu bratr Sládek. Jeho tradičně krátké a výstižné kázání se znovu ve vši údernosti Božího slova dotklo srdcí přítomných. „Hospodine, zachovej dílo své!“ (Abak 3, 2) To zaznělo několikrát z kazatelny. Slova varování před tolerancí k hříchu, před formalismem a duchovní vlnatostí všem znovu připomněla, že jsme ještě na této zemi, a že jsme ještě neukončili boj s hříchem. „Naše náboženství, chvilkové zamilovanosti“ musí přejít do stadia trvalé lásky ke Kristu — pokračoval dále bratr Sládek. „Potřebujeme lásku, která má čas na denní setkávání se s Ježíšem, lásku, která je schopna pro Krista nejenom žít, ale i obětovat sebe sama. Jen tak dojdeme k novému probuzení.“

Oba konferenční dny opět ukázaly, že Bůh vedl a i v budoucnu povede svůj lid. Třinecké slavnostní shromáždění postavilo velkorysý pamětní kámen, nazvaný Eben-Ezer; „Až potud nám pomáhal Hospodin!“ Všichni účastníci konference odjžděli s jistotou, že další cesta bude cestou ještě většího Božího přiznání a se novými zkušenostmi, jež nás povedou k jeho oslavě.

V. Hadraba

Již v pátek na pracovním shromáždění delegátů měl br. Powers biblickou úvahu s překladem br. Sládka.

Br. Sládek představuje delegátům br. Bártu jako nově zvoleného předsedu sružení.

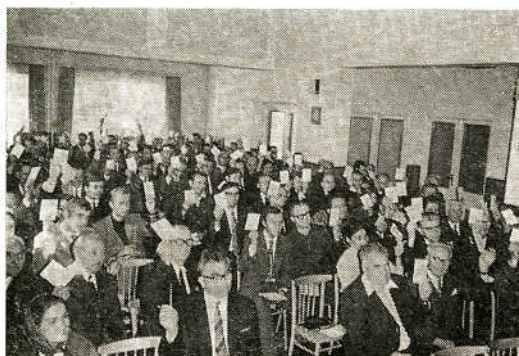

Bratr Šimek je již potřetí zvolen hospodářem moravskoslezského sružení.

Bratři Powers a Sládek s nově zvoleným výborem moravskoslezského sružení. (Na obrázku zleva bratři K. Kantor, Krynský, Ohánka, Šimek, Bárta, Hlouch, dr. Kubík, Samiec a Tichý.)

KONFERENCE MORAVSKOSLEZSKÉHO SDRUŽENÍ

Při volbě všech činovníků sdružení byli delegáti jednomyslní.

OSTRAVA — TŘINEC

21. - 22. září 1973

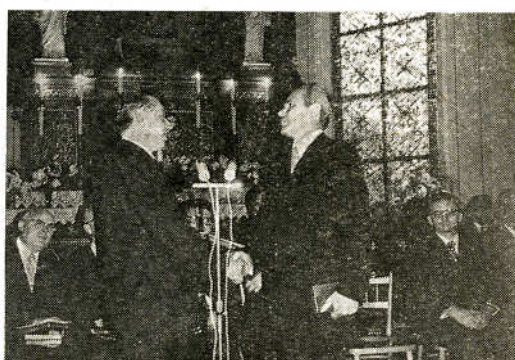
Propůjčený chrám Slezské evangelické církve a. v. v Třinci byl při sobotním shromáždění naplněn do posledního místa.

Nově zvolený předseda moravskoslezského sdružení bratr Alois Bárta.

Jako nově zvolený předseda pozdravil bratr Bárta účastníky sobotního shromáždění v Třinci.

Odstupující předseda bratr Krynský „předává štafetu“ svému nástupci br. Bártovi.

Bratr Bárta (uprostřed) se svými nejbližšími spolupracovníky: tajemník bratr Vl. Oháňka (na levé straně obrazu) a hospodář bratr Šimek (na pravé straně).

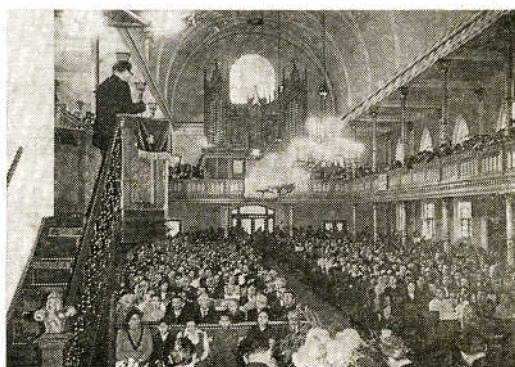
Bratr Sládek představuje při slavnostním shromáždění nový výbor sdružení. (Zleva: bratři dr. Kubík, Hlouch, K. Kantor, Tichý, Samiec, Bárta, Šimek, Oháňka, Krynský.)

Předseda Ústřední rady církve s nově zvoleným výborem sdružení.

Předseda Euro-afrického oddělení Generální konference posloužil při slavnostním konferenčním shromáždění Božím slovem.

Před závěrem odpoledního konferenčního shromáždění.